AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 16.5.2006
SEC(2006) 595

A BIZOTTSÁG SZERVEZETI EGYSÉGEINEK MUNKADOKUMENTUMA

BULGÁRIA

Monitoring jelentés 2006. május

{COM(2006) 214 végleges}

A BIZOTTSÁG SZERVEZETI EGYSÉGEINEK MUNKADOKUMENTUMA

BULGÁRIA

Monitoring jelentés 2006. május

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	4
2.	POLITIKAI KRITÉRIUMOK	5
2.1.	Általános értékelés	12
3.	GAZDASÁGI KRITÉRIUMOK	14
3.1.	Általános értékelés	18
4.	A CSATLAKOZÁSI TÁRGYALÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ VÁLLALÁSOK ÉS KÖVETELMÉNYEK	18
4.1.	A közösségi vívmányok fejezetei	19
4.1.1.	1. fejezet: Az áruk szabad mozgása	19
4.1.2.	2. fejezet: A személyek szabad mozgása	19
4.1.3.	3. fejezet: A szolgáltatásnyújtás szabadsága	20
4.1.4.	4. fejezet: A tőke szabad mozgása	21
4.1.5.	5. fejezet: Társasági jog	22
4.1.6.	7. fejezet: Mezőgazdaság	23
4.1.7.	8. fejezet: Halászat	27
4.1.8.	9. fejezet: Közlekedéspolitika	27
4.1.9.	10. fejezet: Adózás	28
4.1.10.	13. fejezet: Szociálpolitika és foglalkoztatás	29
4.1.11.	14. fejezet: Energia	31
4.1.12.	15. fejezet: Iparpolitika	32
4.1.13.	19. fejezet: Távközlés és információs technológia	33
4.1.14.	21. fejezet: Regionális politika és a strukturális eszközök koordinálása	33
4.1.15.	22. fejezet: Környezet	35
4.1.16.	23. fejezet: Fogyasztó- és egészségvédelem	36
4.1.17.	24. fejezet: Bel-és igazságügyi együttműködés	37
4.1.18.	25. fejezet: Vámunió	41
4.1.19.	28. fejezet: Pénzügyi ellenőrzés	42
4.2.	A közösségi vívmányok bolgár nyelvre történő lefordítása	43
4.3.	Általános értékelés	43

1. BEVEZETÉS

A Bulgáriával folytatott csatlakozási tárgyalások 2004. decemberében sikerrel zárultak. A csatlakozási szerződést 2005 áprilisában írták alá, amelyet Bulgária és 14 tagállam már ratifikált. A Szerződés szerint a csatlakozásra 2007. január 1-én kerül sor, hacsak a Tanács a Bizottság javaslatára nem dönt a csatlakozás 2008. január 1-re történő halasztásról

A tárgyalások lezárását követően az Európai Unió úgy határozott, hogy részletesen nyomon követi Bulgária felkészülését és az elért eredményeket, és ezért a Bizottság folytatni fogja a Bulgária csatlakozás irányába tett haladásáról szóló jelentések, és amennyiben az szükséges, ajánlásai megküldését.

A Bizottság első ízben 2005 októberében mutatott be ilyen jelentést. A jelentés szerint Bulgária már jól haladt a csatlakozási felkészüléssel, de megállapította, hogy számos területen további er őfeszítésekre van szükség a felkészülés befejezése érdekében. A Bizottság úgy határozott, hogy felgyorsítja monitoring tevékenységét, és 2006. tavaszára új jelentést készít.

Ez a jelentés áttekintést nyújt Bulgária tagságra való felkészüléséről, és azokra a területekre koncentrál, amelyek a koppenhágai csatlakozási kritériumok tekintetében további javításra szorulnak. Ennek megfelelően a jelentés három fő részből áll:

- Az *első rész* azokat a politika kérdéseket értékeli, amelyekre vonatkozóan megállapították, hogy azok további javításra szorulnak.

- A második *rész* azokat a gazdasági kérdéseket értékeli, amelyekre vonatkozóan megállapították, hogy azok további javításra szorulnak.

- A *harmadik rész* a csatlakozási tárgyalásokból eredő vállalások és kötelezettségek teljesítésében elért haladást értékeli.

A jelentés bemutatja a 2005 októbere óta elért haladást, valamint a szakpolitikák, a jogalkotás és annak végrehajtása területén mutatkozó lemaradásokat, amelyek tekintetében további er őfeszítésekre van szükség. Ezek alapján a Bizottság egy külön – ezzel a jelentéssel együtt benyújtott – közleményben vizsgálja, hogy ajánlást tesz-e a csatlakozás dátumának elhalasztására.

Ez a jelentés, mely a 2006. április végi állapotot ismerteti, információk széles körére támaszkodik. Bulgáriát felkérték, hogy szolgáltasson információt felkészültsége jelenlegi állapotáról. A jelentés a társulási megállapodás keretében rendelkezésre bocsátott, illetve meghatározott területek igazgatási kapacitását értékelő szakértői értékelés[1] származó információkra is támaszkodik. A jelentésekhez figyelembe vették a Tanács határozatait és az Európai Parlament jelentéseit[2] és állásfoglalásait. Ahol az szükséges, a Bizottság felhasználta a különböző nemzetközi szervezetek, a nemzetközi pénzügyi intézmények és a nem kormányzati szervezetek által készített értékeléseket.

---

[1] A szakértői értékelések olyan, a tagállamok szakemberei által készített értékelések, amelyek a tagjelölt országok felkészültségét elemzik meghatározott ágazatokban. A szakemberek felelnek a jelentések tartalmáért.

[2] Az előadó van Orden úr.

2. POLITIKAI KRITÉRIUMOK

Bevezetés

A Bizottság szerint Bulgária 1997 óta folyamatosan eleget tesz az EU-tagság politikai kritériumainak.

E jelentés célja, hogy értékelést nyújtson azokra a területekre vonatkozóan, amelyek a 2005. októberi monitoring jelentés szerint további javításokra szorultak. Nyolc ilyen területet azonosítottak: a közigazgatási reform; az igazságszolgáltatási rendszer; a korrupció elleni küzdelem; az emberkereskedelem elleni küzdelem; letartóztatottakkal való rossz bánásmód és börtönkörülmények; gyermekvédelem; a testi és szellemi fogyatékosokról való gondoskodás rendszere és a kisebbség integrációja.

Ez a szakasz értékeli a még javításra szoruló területeken a 2005. októberi jelentés óta megtett haladást és Bulgária tagságra való felkészültségét.

Közigazgatás

A 2005. októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés.

2006 márciusában módosították a közigazgatási törvényt. A törvény bevezeti az államigazgatásban a politikai és az igazgatási szint világos elválasztását. A törvény a szerepek és a felelősségi körök világos meghatározását célozza. A törvény szabályozza továbbá a köztisztviselők magánvállalatok irányításában való részvételét és erősíti a felügyelőségek szerepét. Szintén 2006 márciusában fogadták el a köztisztviselőkről szóló törvény módosításait. Ez a törvény versenyalapú felvételi eljárást biztosít, bevezeti az államigazgatásba a mobilitás elvét és támogatja a köztisztviselők képzését. 2006 márciusában fogadták el az igazgatási eljárásokról szóló törvénykönyvet. E törvénykönyv szerint 2006 decemberéig közigazgatási bíróságokat állítanak fel és bírókat neveznek ki.

Elfogadták a köztisztviselők képzésére irányuló aktualizált stratégiát, az ehhez kapcsolódó cselekvési tervet 2006 márciusában fogadták el. A stratégia Bulgária a *közösségi vívmányok* végrehajtásához szükséges igazgatási kapacitásának erősítésére összpontosít, azáltal, hogy bevonja valamennyi érintett felet az igazgatási reform folyamatába, és elősegíti a szakmai kompetenciák fejlesztését, illetve a képzettségi szint emelését.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

Még nem fogadták el a decentralizációra irányuló stratégiát, amely a hatáskörök és a pénzügyi források központi szintről regionális vagy önkormányzati szintre történő további decentralizációját célozza.

Összefoglalva megállapítható, hogy Bulgária jó eredményeket ért el a közigazgatás területén és jól halad a hatékony államigazgatás kiépítése felé, feltéve, hogy fenntartja a jelenlegi reformpályát.

Igazságszolgáltatási rendszer

A 2005. októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés.

2005 decemberében az Igazságügyi Minisztérium a 2006–2007 időszakra vonatkozó reformstratégia végrehajtására irányuló cselekvési tervet dolgozott ki. 2006 márciusában a kormány jóváhagyta az igazságszolgáltatási reformra irányuló stratégia végrehajtásáról szóló jelentést. A bírósági tárgyalást megelőző szakasz tekintetében 2006 januárjában létrehozták az új büntetőeljárási törvénykönyv megfelelőségét vizsgáló mechanizmust, amely 2006 áprilisában lépett életbe. Folyamatban van annak a cselekvési tervnek a végrehajtása, amely képzés keretében felkészíti a bírói jogállású tisztviselőket az új büntetőeljárási törvénykönyv alkalmazására. A költségmentességről szóló törvény és annak végrehajtási szabályai, beleértve a költségmentességgel kapcsolatos díjakról szóló szabályozást, 2006 januárjában léptek életbe. Létrehozták a költségmentességgel foglalkozó nemzeti irodát, amely több mint 3 millió eurós költségvetéssel működik. Az önálló végrehajtókról szóló törvény végrehajtási szabályait 2006 februárjában fogadták el. Az igazságszolgáltatásra szánt költségvetés 2006-ban 18 %-kal nőtt, meghaladva a 136 millió eurót. A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács költségvetése majdnem háromszorosára nőtt, és most megközelíti a 4 millió eurót. 2006 áprilisában a Legfels őbb Igazságszolgáltatási Tanács úgy határozott, hogy 10 fővel növeli a Legfelsőbb Semmít őszék bíróinak számát, illetve 8 fővel a Legfelsőbb Közigazgatási Ügyészségi Hivatal ügyészeinek számát. Az igazságszolgáltatás szervezetét szabályozó törvény módosításai, amelyeket 2006 áprilisában fogadtak el, előirányozzák, hogy a bírói jogállású tisztviselők felvétele versenyalapon történjen. Szűkítették a Nyomozószolgálat felelősségi körét. E szolgálat kb. 700 nyomozóját ügyészi munkakörbe helyezik át.

Az igazságszolgáltatási törvény újonnan elfogadott módosításai bevezették az ügyek véletlenszerű elosztását a bíróságokon, ügyészségi hivatalokban és nyomozószolgálatoknál. Az ügyek véletlenszerű elosztását támogató új igazságszolgáltatási IT-rendszert 2006 januárjában tesztelték, a bíróságok 90 %-a hozzáfér a rendszer üzemeltetését szolgáló szoftverhez.

A Nemzeti Igazságügyi Intézet költségvetése 2006-ban majdnem 80 %-kal emelkedett, meghaladva az 1,15 millió eurót, ami lehetővé teszi, hogy a speciális képzések tekintetében elégséges kapacitások kiépítésére koncentrálhasson, beleértve a hivatalnokok képzését is. 2005-ben a képzésben részesült személyek száma kb. 50 %-kal, kicsivel 2000 fölé emelkedett. 2006 februárjában az újonnan megválasztott főügyész visszavonta az Alkotmánybíróság arra irányuló kérelmét, hogy felülvizsgálhassa a bűncselekményekből származó javak kincstár részére történő elkobzásáról szóló törvény jogszerűségét, amely így hatályba léphetett.

Az alkotmánymódosítást 2006 márciusában fogadták el: ez alapján felállítják a nyomozások lefolytatásáért felelős Ügyészségi Szolgálatot, az Alkotmány továbbá az ombudsman-ra való utalást is tartalmaz. 2006 márciusában elfogadták a közigazgatási eljárási törvénykönyvet, amely 29 új közigazgatási bíróság felállítását irányozza elő.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

Az Alkotmány újonnan elfogadott módosításai lehetővé teszik az igazságügyi miniszter számára, hogy szerepet vállaljon a következő területeken: a költségvetés megállapítása, a bírói jogállású tisztviselők képzése, előléptetések és elbocsátások, illetve egyéb humánpolitikai döntések, a bírósági infrastruktúra irányítása és az ügyek bírósági feldolgozása. Miközben ezekben a fontos kérdésekben a végső döntés joga a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácsot (LIT) illeti, szerepét gyengíti, hogy nem állandó testületként működik. Tagjai fő foglalkozású bírói jogállású tisztviselők, akik gyakran bíróságok, illetve ügyészségi vagy nyomozóhivatalok elnökei, ami felelősségek jelentős körét vonja maga után. Emiatt, valamint tekintettel arra,

hogy a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács csupán 65 tagból áll, továbbra is jelentős kihívást jelent majd, hogy a gyakorlatban az igazságügyminiszter ellensúlyaként működjön, és hogy alapvetően hozzájáruljon a szakpolitika formálásához az igazságszolgáltatási rendszer tovább reformjában. Mindezt figyelembe véve az alkotmánymódosítás nem oszlatja el teljes mértékben az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatos kételyeket. Valamennyi kételyt maradéktalanul el kell oszlatni.

Az április végén hatályát vesztett büntetőeljárási törvénykönyv formalista jellege miatt a bírósági tárgyalást megelőző szakasz továbbra is komoly akadályt jelent abban, hogy a szervezett és a gazdasági bűnözéshez kapcsolódó, illetve a korrupciós ügyeket ésszerű határid őn belül lezárhassák. Az új büntetőeljárási törvénykönyv hatását gondosan figyelemmel kell kísérni. Az ügyészségi szolgálat elszámoltathatósága, átláthatósága és belső irányítása további javításokra szorul. A bejelentett ellenőrzés az ügyészségi szolgálat reformjának célravezető, els ő lépését jelenti.

Még nem fogadták el az új polgári eljárásjogi törvénykönyvet. A 2005-ben elfogadott jogszabályok végrehajtása néhány esetben lassan halad az elsődleges jogszabályok hatálybalépése és azok végrehajtása közötti csúszások miatt.

Biztosítani kell az ügyek véletlenszerű elosztását és az ehhez kapcsolódó IT-rendszer országos alkalmazását. A bírósági rendszer működését illetően még nem születtek meg a szakbíróságok felállítását, illetve a bíróságok számának csökkentését célzó végleges határozatok. A feladatot most a bírói jogállású tisztviselők versenyalapú felvételi eljárásait meghatározó új rendelkezések végrehajtása jelenti. Még nem működik a bírói jogállású tisztviselők által végzett munka értékelésére irányadó, meghatározott kritériumokat tartalmazó egységes mechanizmus. A Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács még nem rendelkezik az e feladat ellátására szakosodott részleggel. Az igazságszolgáltatáson belüli korrupció továbbra is komoly kihívást jelent.

Összefoglalva megállapítható, hogy az igazságszolgáltatás minősége és elszámoltathatósága terén, valamint a végrehajtás és az igazságszolgáltatási rendszer közötti intézményi kapcsolatok tekintetében kismértékű haladás történt. Bulgáriának be kell fejeznie az igazságszolgáltatás reformját, kézzelfogható eredményeket kell felmutatnia és további lépéseket kell tennie az igazságszolgáltatás függetlenségének biztosítása felé.

Korrupció elleni küzdelem

A 2005. októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés:

2005 decemberében a kabinet etikai kódexet fogadott el, amely szabályozza a kormánytagok, illetve más, politikai tisztséget betöltő személyek munkáját a végrehajtásban. A kódex értelmében az érintett tisztviselőknek nyilatkozniuk kell pénzügyi érdekeltségeikről, azokat be kell jelenteniük, nem vehetnek részt vállalatokban társként, nem dolgozhatnak szabadúszóként, felelősek a rájuk bízott erőforrások kezeléséért és meg kell hozniuk a korrupt gyakorlatok megelőzését szolgáló intézkedéseket azokban a szervekben, amelyekért felelősek.

2005 decemberében jelentést tettek közzé a 2004–2005-re szóló Korrupcióellenes Cselekvési Terv végrehajtása terén elért eredményekről. A jelentés olyan intézkedéseket sorol fel, amelyeket a korrupció megelőzésére hoztak az államigazgatásban. 2006 januárjában a nem-kormányzati szervekkel lefolytatott konzultációt követően elfogadták a 2006–2008-ra szóló

korrupcióellenes stratégiát és az azt kísérő cselekvési tervet. A stratégia és a cselekvési terv átfogó keretet nyújtanak a korrupcióellenes küzdelemhez és a hangsúlyt fokozottan a magas szintű korrupció elleni küzdelemre helyezik. A magas állami tisztségeket betöltő személyek vagyonnyilatkozatáról szóló törvény 2006. áprilisi módosításait követően a Nemzeti Számvev őszék köteles évente közzétenni azon személyek listáját, akik nem tettek eleget a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségnek. A vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség elmulasztására kiszabott pénzbüntetés összegét megemelték.

2006 januárjában létrehozták a Nemzetgyűlés, a Kabinet és a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács korrupcióellenes bizottságai közötti koordináció javításával foglalkozó Tanácsot. Az Egészségügyi Minisztérium további intézkedéseket tett az egészségügyi intézmények megfigyelésére és ellenőrzésére a hivatali szféra lakossággal kapcsolatban álló szintjén megjelenő korrupció elleni küzdelem tekintetében. A Parlamenten belül etikai bizottságot állítottak fel.

2006 márciusában alkotmánymódosításokat fogadtak el, amelyek alapján az országgyűlési képviselők valamennyi bűncselekmény tekintetében felelősségre vonhatók, és lehetővé teszik a mentelmi jog olyan esetekben való felfüggesztését, amikor az országgyűlési képviselő írásos beleegyezését adja a bírósági eljárás megindításához. A főügyész kizárólagos hatásköre, hogy az országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kérje. 2006 februárja óta tíz esetben terjesztettek elő országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztésére irányuló kérelmet.Öt országgyűlési képviselő önként lemondott mentelmi jogáról, egy hatodik országgy űlési képviselő mentelmi jogát a Parlament függesztette fel, így lehetővé téve a bíróság számára a korrupciós vádak hivatalos kivizsgálását. A főügyészhez 2006 márciusában egy, 2006 áprilisában pedig nyolc további, a mentelmi jog felfüggesztésére irányuló kérelem érkezett be. Az érintett személyek közül öten időközben írásban beleegyeztek mentelmi joguk felfüggesztésébe.

2006. március végén szakosított részleget állítottak fel a Főügyészi Hivatalban, amelynek fő célja, hogy levezesse és felügyelje a bírósági tárgyalást megelőző eljárást a szervezett b űnözéshez és a korrupcióhoz kapcsolódó ügyekben.

1999 és 2005 vége között 35 esetben emeltek vádat magas szintű politikusok ellen. 2005 októbere óta volt kormánytagok, öt bírói jogállású tisztviselő és egy végrehajtó ellen hoztak nem jogerős ítéletet. Ugyanebben az időszakban három esetben született ítélet közepes súlyosságú korrupciós ügyekben, amelyekben köztisztviselők is érintettek voltak.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

Összefoglalva megállapítható, hogy az igazgatási kapacitás továbbra is korlátozott, pontosabban, a most már a Belügyminiszter alá rendelt és a Kabinetben működő, Korrupcióellenes és Megelőzési Bizottság koordinációra irányuló kapacitása további erősítésre szorul. A magas szintű korrupció elleni küzdelemben hozott intézkedések eddigi eredményei gyengék, az új stratégia és cselekvési terv végrehajtását emiatt fokozottan figyelemmel kell kísérni. A magas szintű állami tisztségeket betöltő személyek vagyonnyilatkozatáról szóló törvény végrehajtásához szükséges, hogy a Nemzeti Számvevőszék fokozza a vagyonnyilatkozatok valóságtartalmának ellenőrzésére irányuló kapacitását. A törvény legutóbbi módosításai a vagyon- és jövedelemnyilatkozatok médiában történő nyilvánosságra hozatalát előzetes engedélyezéshez kötik. A politikai pártokról szóló törvény nem terjed ki a természetbeni adományokra. Politikai alapítványok pártoknak nyújtott adományai nem képezik

a Nemzeti Számvevőszék által lefolytatott vizsgálat tárgyát. A politikai pártok nem kötelesek arra, hogy adományozóik nevét közzé tegyék. A magas szintű korrupció tekintetében ritkák a vádiratok, vád alá helyezések, a bírósági eljárások, elmarasztaló és eltiltó ítéletek. Továbbra is aggályokat kelt az egészségügyi és az oktatási szektorban a hivatali szféra lakossággal kapcsolatban álló szintjén megjelenő korrupció. A Korrupcióellenes és Megelőzési Bizottságnak feladatai hatékony ellátása érdekében bővítenie kell kapacitásait.

Összefoglalva a korrupció elleni küzdelemben megfigyelhető bizonyos mértékű haladás. Bulgáriának kézzelfogható eredményeket kell felmutatnia a korrupció elleni küzdelemben, különös tekintettel a magas szintű korrupció tekintetében.

Emberkereskedelem

A 2005. októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés.

A nemrégiben létrehozott Nemzeti Emberkereskedelem-elleni Bizottság közzétette politikai agendáját. A bolgár személyazonossági iratokról szóló törvényt a következő célok érdekében módosították: gyermekek kíséret nélküli, bűnözéssel összefüggő célra történő külföldre utaztatásának megakadályozása, és a gyermekkereskedelem megelőzése. Az emberkereskedelem elleni küzdelem területén a tagállamokkal való fokozott együttműködés eredményeképpen nőkkel kereskedő hálózatokat számoltak fel. Néhány tagállammal sor került együttműködési megállapodások aláírására. Bulgária elindította tanúvédelmi programját. Négy személyt részesítettek ilyen védelemben.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

Bulgária az emberkereskedelem tekintetében egyszerre marad tranzitország és kisebb mértékben kiindulási ország is. Egyre nagyobb problémát jelent az újszülöttekkel való kereskedelem, ide értve azokat a terhes nőket, akik a gyermeket külföldön hozzák világra, majd eladják. Nincsenek megbízható nyilvántartási mechanizmusok, emiatt az emberkereskedelemről és az eltűnt emberek számáról csak nehezen nyerhető információ. A bolgár személyazonossági iratokról szóló törvény végrehajtása még nem fejeződött be. Korlátozott eredményeket értek el a tanúvédelmi program végrehajtásában.

Összefoglalva megállapítható, hogy az emberkereskedelem terén korlátozott mértékű haladás történt.

Letartóztatottakkal való rossz bánásmód és börtönkörülmények

A 2005 októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés.

Néhány intézetben sikeresen visszaszorították a büntetés-végrehajtók által elkövetett bántalmazások számát. Egyes büntetés-végrehajtási intézetekben némi javulás figyelhető meg a foglyok életkörülményeiben. Valamennyi pártfogó szolgálat esetében pártfogó tanácsokat állítottak fel, az idevágó képzés folytatódott.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

Továbbra is vannak olyan esetek, ahol a büntetés-végrehajtók foglyokat bántalmaznak, beleértve az indokolatlan mértékű erőszak-alkalmazást és fegyverhasználatot. Az ENSZ Kínzás és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmód és Büntetések Megelőzéséről szóló Egyezménye

értelmében vett kínzás fogalmát nem egyformán értelmezik. Még mindig vannak olyan esetek, ahol nem tartják tiszteletben teljes mértékben a boncolási és a halál beállásának okát feltáró megfelelő eljárásokat. Még nem alakították ki a pártfogó tanácsok működésére irányadó szabályokat és eljárásokat.

Összefoglalva megállapítható, hogy haladás történt a letartóztatottak bántalmazása elleni fellépésben, illetve a börtönkörülmények javítása tekintetében.

Gyermekvédelem

A 2005. októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés:

2006 elején Bulgária ratifikálta a gyermekvédelemről szóló Hágai Egyezményt. Elfogadták a családi pótlékról szóló törvény módosításait, valamint a 2006. évi nemzeti gyermekvédelmi programot. A program célja, hogy alternatívákat nyújtson a gyermekek nevelőintézetekben való elhelyezéséhez, emellett az életkörülmények javítását célozza a nevelőintézetekben. A program foglalkozik az utcagyerekek, a gyermekek zaklatásának és kihasználásának problematikájával, ezen kívül biztosítja az oktatáshoz való egyenlő hozzáférést, és létrehozza a gyermekvédelem nemzeti információs rendszerét. A gyermekvédelmi törvény módosításait 2006 áprilisában fogadták el, amelyek megteremtik Bulgáriában a nevelőszülőknél való elhelyezés jogalapját és emellett a nevelőintézeteken kívüli elhelyezést, valamint az alternatív szociális szolgáltatások nyújtását célozzák. Továbbá megteremtik a jogalapot az ellenőrzési és szankcionálási mechanizmusok javításához.

A kormány emellett 2006 áprilisában elfogadta a gyermekekre szakosodott és a fogyatékkal élő idős emberek szociális intézeteken kívüli elhelyezésére irányuló koncepciót. A koncepció meghatározza az intézeteken kívüli elhelyezés folyamatának célkitűzéseit, valamint a folyamat végrehajtása tekintetében irányadó alapelveket. Néhány esetben javultak a gyermekek életkörülményei az intézetekben, és eltekintve azoktól az intézetektől, amelyekért az Egészségügyi Minisztérium felelős, megfigyelhető az intézetekben elhelyezett személyek számának kismértékű csökkenése 2005-ben. Az alternatív gondoskodás kialakítását továbbra is elsősorban a nem-kormányzati szervezetek szervezik. Két intézetet bezártak, és folyamatban van néhány intézet átszervezése. A nemzetközi örökbefogadások száma a 2004. évi 217-ről 2005-ben 101-re csökkent. Nőtt ugyanakkor a hazai örökbefogadások száma. A Schengeni Megállapodásnak megfelelően működik az eltűnt személyek nyilvántartási rendszere.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

Az élet- és higiénés körülmények több intézetben is nagyon alacsony szintűek. A gyermekvédelemmel és szociális gondoskodással foglalkozó ügynökségek továbbra sem rendelkeznek az ajánlásaik végrehajtását ellenőrző nyomonkövetési és ellenőrzési rendszerrel. Továbbra is magas az intézetekben élő gyermekek száma. Még nem hozták létre a hazai örökbefogadások központi adatbázisát. Továbbra sem megoldott a folyamatok átláthatósága, különösen a nemzetközi örökbefogadások tekintetében.

A gyermekvédelem területén tett haladás korlátozott mértékű. Prioritást élvez a gyermekgondozás alternatív rendszereinek létrehozása. Az illetékes hatóságok nyomonkövetésre irányuló kapacitását javítani kell.

A testi és szellemi fogyatékkal élők egészségügyi ellátási rendszere

A 2005. októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés.

2005 decemberében a kormány 2006–2007-re szóló cselekvési tervet fogadott el a fogyatékkal élők esélyegyenlőségéről. A terv az életminőség javítását és a fogyatékkal élők társadalmi kirekesztése elleni küzdelmet célozza. A 2006–2008-as időszakra jóváhagyták az intézetekben elhelyezett, szellemi fogyatékkal élő idős emberek életkörülményeinek javítására irányuló tervet. Ezek a tervek összhangban állnak a kormány átfogó szakpolitikai keretével. 2006 februárjában módosították a fogyatékkal élők integrációjáról szóló törvényt, amely a fogyatékkal élőknek havi juttatást irányoz elő társadalmi integrációjuk elősegítése érdekében. A szociális integrációt célzó havi juttatásban részesülő fogyatékkal élők száma jelentősen megnövekedett 2005 augusztusa (180 000 személy) és 2005 decembere (430 000 személy) között. Továbbá módosították a „Fogyatékkal élők mellé kirendelt gondozók" elnevezésű nemzeti programot, amelynek célja, hogy a nemrég családokba integrált fogyatékosok számára szociális gondozókat biztosítsanak.

Aláírták az Egészségügyi Minisztérium és a Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium közötti, a mentális egészséggel kapcsolatos kérdések koordinálására irányuló keretmegállapodást.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

Az intézetekben való elhelyezés eseteiben szisztematikusan alkalmazni kell a megfelelő orvosi és jogi eljárásokat. A helyi szintű szolgáltatások továbbra is alulfejlettek. Elmaradás tapasztalható a fogyatékkal élő gyermekek iskolai integrációja terén. A szellemi fogyatékkal él őket gondozó intézetek túlzsúfoltak, az életkörülmények rosszak és nem tudnak megfelelő szolgáltatásokat nyújtani.

A fogyatékkal élők társadalomba való újbóli beilleszkedését célzó rendszer még nem működik hatékonyan. Fokozni kell az intézeteken kívüli elhelyezést és az előítéletek elleni küzdelmet. Lassan fejlődnek a helyi szintre épülő, szellemi fogyatékkal élők gondozását célzó rendszerek. A fogyatékkal élők vagy szellemi fogyatékosok társadalomba való újbóli beilleszkedését célzó rendszer még nem működik hatékonyan. Figyelemmel kell kísérni és elő kell segíteni a mentális egészséggondozásról szóló jogszabályok végrehajtását.

Összefoglalva elmondható, hogy ezen a téren történt némi haladás. Továbbra is szükséges ugyanakkor az intézetekben az életkörülmények, valamint a különleges gondozásra szorulók és a szellemi fogyatékosok helyzetének javítása. Szükséges továbbá az alternatív szolgáltatások fejlesztésének támogatása és a nyomonkövetés javítása.

Kisebbségvédelem és a kisebbségek integrációja

A 2005. októberi jelentés óta a következő területeken történt előrelépés.

Kidolgozták a romák integrációjának 2005–2015 közötti évtizedéről szóló nemzeti cselekvési tervet. A Diszkriminációellenes Bizottság 2005. novemberi létrehozása óta egyre gyakoriabbak a Bizottság elé kerülő olyan ügyek, amelyek nagyobbik hányada etnikai diszkriminációhoz kapcsolódik. A Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium 2006 januárjában akkreditálta a társadalmi integrációhoz segítséget nyújtó „segédtanári" foglalkozást. 2006 márciusában a kormány elfogadta a 2005–2015 közötti időszakra vonatkozóan a romák életkörülményeinek javítására irányuló nemzeti programot. A tíz éves időszakra elkülönített költségvetés kb. 630

millió eurót tesz ki, amelynek 40 %-a a nemzeti költségvetésből származik. Igen sikeresnek bizonyultak azok az ösztönzők, amelyek révén vonzóvá teszik a roma gyermekek számára az iskolák látogatását és elvégzését. A többek között elsősorban a tartós munkanélküliekre és a képzetlenekre összpontosító nemzeti foglalkoztatási programok folytatódtak és azok túlnyomórészt romákra terjedtek ki.

Az Etnikai és Demográfiai kérdésekben való együttműködést szolgáló Nemzeti Tanács felépítéséről és tevékenységéről szóló szabályozás módosításai révén kis mértékben megnőtt a kisebbségi kérdésekkel foglalkozó állami struktúrák igazgatási kapacitása. Létrehozták az etnikai és demográfiai kérdésekkel foglalkozó regionális tanácsok túlnyomó részét. Számos olyan eset létezik, ahol a nem-kormányzati szervezetek sikerrel kezelik Bulgáriában a ténylegesen szegregált iskolák kérdését.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

További intézkedésekre van szükség a romák integrációjának 2005–2015 közötti évtizedéről szóló cselekvési terv végrehajtásának javítása érdekében. A Diszkriminációellenes Bizottságot még mindig nem látták el a megfelelő erőforrásokkal és még nem működőképes teljes mértékben. Bulgáriának ki kell fejlesztenie a jogviták rendezésének stratégiai megközelítését, emellett a megelőzés, képzés és a kérdés tudatosítását szolgáló tevékenységek terén kezdeményezőbb magatartást kell tanúsítania (*lásd még a 13. fejezetet: Szociálpolitika és foglalkoztatás*).

Nem határozták még meg a társadalmi integrációhoz segítséget nyújtó „segédtanárok” munkaköri leírását és az erre a célra elkülönített költségvetést. A roma gyermekek iskolai integrációját célzó intézkedések nem terjednek ki a felsőoktatásra. Az ilyen intézkedések hatása a korlátozott pénzeszközök miatt gyakran behatárolt. Sok roma nem fér hozzá megfelel ő mértékben az egészségügyi szolgáltatásokhoz. Korlátozottak maradnak a romák társadalmi bevonására irányuló ösztönzők. Fokozni kell a sérülékeny csoportok, különösen a romák munkaerőpiacba történő bevonására irányuló erőfeszítéseket a szakképzési programokhoz való hozzáférés elősegítésén keresztül. Úgy tűnik, hogy a letartóztatottakkal való rossz bánásmód aránytalan mértékben érinti a romákat.

Továbbra is hiányos az Etnikai és Demográfiai kérdésekben való együttműködést szolgáló Nemzeti Tanács igazgatási kapacitása. Az etnikai és demográfiai kérdésekkel foglalkozó regionális tanácsok munkaerőhiánnyal küzdenek, és hiányoznak különösen a központ és a helyi alárendelt egységek közötti kommunikációt javító, megfelelő infrastruktúrák.

Összefoglalva elmondható, hogy történt némi haladás a roma kisebbség védelme és integrációja terén. Jelentős további erőfeszítésekre van szükség ugyanakkor a romák bolgár társadalomba való társadalmi bevonása és integrációja támogatása terén. Javítani kell a romák életkörülményeit. További erőfeszítésekre van szükség az intolerancia valamennyi formája elleni küzdelem terén, különösen a rasszizmus és az idegengyűlölet valamennyi megnyilvánulása elleni fellépést célzó műsorsugárzásra és más tevékenységekre vonatkozó, létező jogszabályok maradéktalan alkalmazásán keresztül.

2.1. Általános értékelés

Bulgária eleget tesz az EU-tagság politikai kritériumainak.

A 2005. októberi jelentés óta számos területen haladás történt, beleértve az

igazságszolgáltatási reformot. Ami az igazságszolgáltatási rendszert illeti, hatályba lépett az új büntetőeljárási törvénykönyv és a költségmentességre irányuló jogi keretrendszer. Az alkotmánymódosítások eredményeképpen az ügyészségi szolgálat felelőssége a nyomozások lefolytatása. Elfogadták az igazságszolgáltatás szervezetéről szóló törvény módosításait.

Bulgária számos intézkedést tett a korrupció elleni küzdelemben. A végrehajtás számára etikai kódexet fogadtak el. Elfogadták a 2006–2008-ra szóló korrupcióellenes stratégiát. Az alkotmánymódosítások szűkítik az országgyűlési képviselők mentelmi jogkörét. A főügyész tíz esetben terjesztett elő országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztésére irányuló kérelmet. Öten önkéntesen beleegyeztek mentelmi joguk felfüggesztésébe, egy hatodik képvisel ő mentelmi jogát a Parlament függesztette fel; a többi eset kivizsgálása folyamatban van. Ez lehetővé tette a magas szintű korrupciós ügyek kivizsgálásának elindítását.

Bulgária haladást ért el a közigazgatás terén, különösen az igazgatásról és a köztisztviselőkről szóló törvények módosításán, és az igazgatási eljárásokról szóló új törvénykönyv elfogadásán keresztül. Ami a letartóztatottakkal való rossz bánásmódot illeti, a túlkapások száma némileg csökkent, egyes büntetőintézetekben pedig javultak a körülmények. Szakpolitikai kezdeményezésekre került sor a testi és szellemi fogyatékkal élők egészségügyi ellátási rendszere területén. Megemelték a fogyatékkal élők szociális támogatását.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség. Az igazságszolgáltatási rendszer elszámoltathatósága, átláthatósága és hatékonysága további er ősítésre szorul. További erőfeszítésekre van szükség az ügyek véletlenszerű elosztásának országszerte történő alkalmazásában. Objektívebb és átláthatóbb mechanizmusokra van szükség a bírói jogállású tisztviselők munkájának értékelésékor. Az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségével kapcsolatos bármilyen kétséget el kell oszlatni. A bírósági tárgyalást megelőző eljárás tekintetében problémák merültek fel az eljárási szabályok és az elégtelen nyomozói munka miatt. A szervezett bűnözés elleni küzdelemben született néhány kézzelfogható eredmény.

Szükséges erősíteni a korrupcióellenes politika koordinációját és végrehajtását szolgáló struktúrákat annak érdekében, hogy feladataikat hatékonyan láthassák el. A magas szintű korrupció tekintetében ritkák a vádiratok, vád alá helyezések, a bírósági eljárások, elmarasztaló és eltiltó ítéletek. Bulgáriának kézzelfogható eredményeket kell felmutatnia ezen a területen.

Még nem fogadták el a közigazgatás decentralizációjára irányuló stratégiát. Bulgária az emberkereskedelem tekintetében egyszerre marad tranzitország és kisebb mértékben kiindulási ország is. Továbbra sem szűnt meg teljesen a letartóztatottakkal való rossz bánásmód. A szakpolitikai kezdeményezések végrehajtásán és alternatív gondozói rendszerek létrehozásán keresztül javítani kell az életkörülményeket számos gyermekgondozói és szellemi fogyatékosokat gondozó intézetben. A roma kisebbség társadalmi integrációja továbbra is jelentős erőfeszítéseket igényel. További erőfeszítésekre van szükség az intolerancia valamennyi formája elleni küzdelemben, különösen a rasszizmus és az idegengyűlölet valamennyi megnyilvánulása elleni fellépést célzó műsorsugárzásra és más tevékenységekre vonatkozó, létező jogszabályok maradéktalan alkalmazásán keresztül.

3. GAZDASÁGI KRITÉRIUMOK

Bevezetés

A 2005. évi jelentésében a Bizottság megállapította, hogy Bulgária továbbra is működő piacgazdaság. A jelentés megállapítja, hogy a Bulgáriában végbemenő reformok jelenlegi ütemben történő folytatása képessé teszi az országot arra, hogy megbirkózzon az Unión belüli verseny okozta nyomással és a piaci erőkkel. Bulgária általánosságban véve megtartotta makroökonómiai stabilitását, még ha a külső hiány tovább is nőtt. Bulgária folytatta a strukturális reformprogram végrehajtását, jóllehet nem minden területen egyformán lendületesen.

A 2005. év első felének 6,2 %-os, igen erős expanzióját követően a reál-GDP növekedés a harmadik negyedévre lelassult, ami elsősorban a nyári hónapok súlyos áradásainak tudható be, és éves szinten 5,5 %-ot ért el. A bruttó állóeszköz-felhalmozás 19,0 %-os szint mellett rendkívül erős növekedést mutatott, folytatódott a végső fogyasztás növekedése, 6,8 %-os szinten. Mind a külkereskedelmi, mind pedig a folyó fizetésimérleg-hiány tovább emelkedett 2004-ben a GDP 15,1 %-áról 2005-re a GDP 20,4 %-ára, illetve a GDP 5,8 %-áról 11,8 %-ára. A fogyasztói áremelkedés (előzetes HICP) növekedése az év végére felgyorsult az olaj-és élelmiszerárak növekedése miatt. Az átlagos infláció a 2004. évi 6,1 %-ról 2005-ben 5,0 %-ra esett, emiatt az év végén mért infláció 4,0 %-ról 6,5 %-ra nőtt.

Ez a szakasz értékeli a még javításra szoruló valamennyi területen a 2005. októberi jelentés óta végbement fejlődést és Bulgária tagságra való felkészültségét.

Makrogazdasági stabilitás és folyó fizetési mérleg- hiány

A 2005. évi jelentés megállapította, hogy a körültekintő költségvetési politika és a visszafogott béremelés folytatása továbbra is döntő jelentőségű a külső egyensúlyt veszélyeztető lehetséges kockázatok elhárításában. Azóta a következő területeken történt előrelépés.

Folytatódott a szigorú költségvetési politika, a bérek viszonylag visszafogott emelése, valamint intézkedéseket hoztak a hitelnövekedés visszaszorítására. Ennek ellenére a folyó fizetésimérleg-hiány 2005. második felében tovább nőtt és 2005-ben elérte a GDP 11,8 %-át. Ezt a növekedést elsősorban a negatív külső sokkhatások okozták, miközben a makrogazdasági politika általában igen körültekintő maradt. Az általános költségvetési egyenleg a GDP 3,1 %-át kitevő (ESA 95) többlettel zárt a 2004. évi 1,9 %-hoz képest. 2005 januárjában a minimálbérek 25 %-kal emelkedtek, azonban a bérek átlagos növekedése visszafogottabb volt. A reálbérek évente átlagosan kb. 4,1 %-kal növekedtek, ami nagyjából megfelel a termelékenység növekedésének.

A banki hitelek növekedésének visszaszorítására irányuló további intézkedések 2005 áprilisában léptek életbe és viszonylag eredményesnek bizonyultak: az éves növekedési ráta, amely 2004-ben majdnem 50 %-ot tett ki, 2006 március végére 30 % alá csökkent. 2006 januárjától az intézkedéseket még jobban megszigorították, amivel 2006-ra az éves növekedési ráta 20 % alatti szintre történő csökkentését célozzák. Emellett további intézkedéseket hoztak, amelyek a fogyasztói hitelekre és a jelzálogkölcsönökre összpontosítanak. 2006-ra a költségvetés további szigorítását tervezik, a költségvetési célt felülvizsgálták, és azt a GDP 3 %-ának megfelelő (készpénz alapú) többletben határozták meg. A közszektor bérei a tervek

szerint 2006 júniusában 6 %-kal emelkednek, ami a 2006. januári visszafogottabb béremeléssel együttesen hozzájárul a stabilitásra összpontosító béralakulás megőrzéséhez.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

A 2005. évi folyó fizetésimérleg-hiány növekedése szinte kizárólag a magasabb külkereskedelmi hiánynak és a szolgáltatási mérleg alacsonyabb többletének tudható be. A magasabb olajárak és különösen a beruházási javak importjának jelentős növekedése az import növekedésének 26 %-ot meghaladó gyorsulását eredményezte. Az export növekedése ugyanakkor az év során 18,4 %-ra lassult, elsősorban az árvíz okozta kiesések miatt. Ennek következtében a külkereskedelmi hiány 2005-ben a GDP 20,4 %-ára emelkedett. A magas importnövekedés a szállítási szolgáltatások kiadásainak növekedését eredményezte, ami a turizmus iparág növekedésének lelassulásával együtt csökkentette a szolgáltatásimérleg-többletet. Miközben eredményesnek bizonyultak a hitelexpanzió visszaszorításában a hitelnövekedésre irányuló korlátozások, a külső hiány visszaszorításában csak korlátozott hatással jártak, mivel a vállalkozások egyre nagyobb mértékben függenek más finanszírozási forrásoktól, beleértve a lízinget és a közvetlen külföldi hitelfelvételt. Az igen magas külkereskedelmi és folyó fizetésimérleg-hiányok tekintetében a szigorú költségvetési politika, a hitelnövekedés visszaszorítására irányuló intézkedések és a visszafogott béremelések továbbra is döntő jelentőséggel bírnak.

Összefoglalva elmondható, hogy megtették a megfelelő lépéseket a külső hiány visszaszorítására, de annak további növekedését nem tudták megakadályozni. A körültekintő makrogazdasági politika folytatása, együttesen a strukturális reformok további mélyítésével, döntő jelentőséggel bírnak a folyó fizetésimérleg-hiány fenntartható csökkentésében.

Privatizáció és ipari szerkezetváltás

A 2005. évi jelentés megállapította, hogy továbbra is koncentrálni kell a privatizációs program végrehajtására. Azóta a következő területeken történt előrelépés.

A privatizálandó állami tulajdonú, összesen több mint 5800 vállalkozásból 520-ban az állam továbbra is kisebbségi, vagy többségi részvénytulajdonnal rendelkezik. 2005 szeptembere óta 74 vállalat esetében adtak el részesedést, amelynek legnagyobb részét kisebbségi részvénytulajdon tette ki, azonban a privatizált eszközök aránya csak kis mértékben növekedett és a privatizálandó valamennyi eszköz alig 90 %-a alatti szinten maradt. A 2005. évi jelentésben említett nagyobb privatizációs ügyletek közül 2006 áprilisára csak három (Boyana filmstúdiók, várnai hőerőmű és a folyamhajózási társaság) volt befejezéshez közeli szakaszban. A kabinet 2005 októberében és 2006 februárjában fogadta el a tengeri flottára és a bolgár légitársaságra irányuló felülvizsgált privatizációs stratégiát. A bolgár légitársaságra vonatkozó stratégiát a Parlament 2006 márciusában hagyta jóvá. 2006 februárjában a Bulgartabac Holding szerkezetátalakításra, valamint néhány egységének eladására irányuló stratégiát fogadott el.

További haladás történt a hálózati iparágak liberalizálása és szerkezetátalakítása tekintetében. A gáz- és a villamosenergia-piacok megnyitása a kidolgozott ütemterveknek megfelelően folytatódott. Kidolgozták a Nemzeti Villamossági Vállalat és a Bulgargas közötti szoros kapcsolatok szétválasztását célzó tervet. A vasútágazat liberalizálása jól halad előre. A kikötők és repülőterek üzemeltetésére és fejlesztésére irányuló koncessziókat magánüzemeltetőknek ítélték oda, noha a várnai és bourgas-i reptéri koncessziók odaítélését fellebbezések miatt el kellett halasztani. A távközlési ágazatban javultak a hatékony verseny feltételei, részben azért,

mert 2005 novemberében megkezdte működését egy harmadik mobiltelefon-szolgáltató.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

A privatizációs folyamat jól halad előre, de azt továbbra sem fejezték be. Az energia és a közlekedési ágazat privatizációjának sikeres befejezése érdekében további erőfeszítésekre lesz szükség. Az energiaágazatban nem fejeződött be a rousse-i és bobov dol-i hőerőművek eladása. A tengerhajózási vállalatra vonatkozó privatizációs stratégiát a Parlament még nem fogadta el, az jelenleg felülvizsgálat alatt áll.

A csatlakozásig be kell fejezni a Nemzeti Villamosenergia Vállalat és a Bulgargas közötti kapcsolatok szétválasztását, valamint a gáz- és villamosenergia-piacok liberalizálását. A vasúti közlekedés tekintetében a vasút-üzemeltető és az infrastruktúráért felelős vállalat továbbra is veszteséget termel és tartozásokat halmoz fel. Alapvető fontosságú marad az ágazat pénzügyi helyzetének javítása tekintetében a vasúti ágazat szerkezetátalakításában való előrehaladás, ideértve a költségek csökkentését célzó intézkedéseket. A szabályozó szervek kapacitásának erősítése fontos szerepet játszik majd a hálózati iparágak versenyfeltételeinek további javításában.

Összefoglalva elmondható, hogy a privatizáció területén tett haladás korlátozott volt, ugyanakkor a folyamat előrehaladott szakaszban van. Be kell fejezni a gáz- és a villamosenergia-ágazatok liberalizálását és szerkezetátalakítását. További erőfeszítésekre van szükség a vasúti ágazat szerkezetátalakítása terén.

Üzleti környezet

A 2005. évi jelentés megállapította, hogy további, az üzleti környezetet javító reformokra van szükség, különösen az igazgatási és igazságszolgáltatási rendszerek működőképessége tekintetében. Azóta a következő területeken történt előrelépés.

Folytatódott a cégek nyilvántartására irányuló reform és 2006 márciusában a Parlament elfogadta a cégjegyzékről szóló új törvényt. A törvény alapján a bíróságokat már nem vonják be a cégek nyilvántartásába, az tisztán adminisztratív eljárás keretében történik. 2006 januárjában kezdte meg működését a Nemzeti Bevételi Ügynökség, amely teljes mértékben felelős a központilag kivetett adók és a társadalombiztosítási hozzájárulások beszedéséért. 2005 novemberében megküldték a Parlamentnek a csődtörvény csődeljárások hatékonyságát, azok átláthatóságának növelését és felgyorsítását célzó módosításait. Folytatódott a szabályozási rendszerek felülvizsgálata, de az e területen elért haladás korlátozott. Az újonnan felállított Államigazgatási és Közigazgatási Reform Minisztérium felel a létező szabályozási rendszerek felülvizsgálatáért és optimalizálásáért, valamint a hatáselemzések elvégzésére irányadó módszertan javításáért. Már születtek javaslatok a közigazgatás méretének és struktúrájának optimalizálására, a képzések javítására és az e-kormányzati szolgáltatások nyújtására irányuló intézkedésekre. 2006 márciusában fogadták el az igazgatási eljárásokról szóló új törvénykönyvet. A választottbíráskodásról szóló törvény elfogadását követően három választottbíráskodással foglalkozó központ kezdte meg működését.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

A legnagyobb kihívásokat továbbra is a piacra való be- és kilépés feltételeinek javítása, valamint a szerződések betartatása, az igazgatási és jogrendszer hatékonyságának növelése és a vállalkozásokra nehezedő szabályozási terhek csökkentése jelenti. Maradéktalanul végre kell

hajtani a cégjegyzékről szóló új törvényt, valamint egyszerűsíteni kell és fel kell gyorsítani a cégek nyilvántartását. A csődtörvényre irányuló javasolt módosításokat a Parlament még nem fogadta el. Újabb erőfeszítésekre van szükség kézzelfogható eredmények elérése érdekében a szabályozási rendszer egyszerűsítése területén, szisztematikusabb hatásértékelések elvégzésén és további egyszerűsítésen keresztül. Az igazgatás működése további javításokra szorul. Az igazgatási eljárásokról szóló törvénykönyv nem vezette be a „hallgatólagos beleegyezés" elvének általánosabb alkalmazását. Fontos kihívást jelent továbbra is a bírósági eljárások hatékonyságának növelése. A Parlamentnek még nem küldték meg a polgári eljárásjogi törvénykönyv új tervezetét. A mediáció, mint a bíróságon kívüli megegyezés eljárása, még nem terjedt el széles körben. Még nem működnek a magánvégrehajtók.

Összefoglalva elmondható, hogy ezen a téren korlátozott haladás történt. Fokozni kell az igazgatási, és különösen az igazságszolgáltatási rendszer működésének javítására, valamint a vállalkozásokra nehezedő szabályozási terhek könnyítésére irányuló erőfeszítéseket.

A munkaerőpiac rugalmassága

A 2005. évi jelentés megállapította, hogy csak kismértékben történt előrelépés a munkaerőpiac rugalmasságának fokozásában, amely – együttesen az oktatási rendszer átfogó reformjával – elengedhetetlen fontosságú lenne abban, hogy összehangolják a végzettségeket és a munkaer őpiac által támasztott tényleges keresletet. Azóta a következő területeken történt előrelépés.

Az erőteljes gazdasági növekedésnek megfelelően a foglalkoztatás 2005-ben 2,0 %-kal nőtt, az átlagos munkanélküliségi ráta a 2004. évi 12 %-ról 2005-ben 10,1 %-ra csökkent. A munkaer őpiac működésének javítása tekintetében korlátozott haladás történt. 2006 januárjától a nyugdíjjárulékot 6 százalékponttal, a munkáltató által fizetendő részt pedig 70 %-ról 65 %-ra csökkentették, ami révén csökkentek a nem bérjellegű munkaerőköltségek, ami egyben ösztönz őleg hatott a munkahelyteremtésre, valamint elősegítette az árnyékgazdaságban való foglalkoztatás csökkentését. A foglalkoztatás támogatásáról szóló törvényt 2006 februárjában módosították, amely a regionális mobilitás és az aktív álláskeresés elősegítéséhez nyújt pénzügyi ösztönzőket. Megkezdődött az aktív munkaerőpiaci programok hatékonyságát vizsgáló értékelés elkészítése. A kabinet 2006 februárjában fogadta el a középiskolai oktatás reformjáról szóló programot. A program előirányozza a középiskolai oktatási rendszer átszervezését, gyors szakképzési modulok és egységesített országos vizsgák bevezetését.

Ugyanakkor egyes, még javításra szoruló területeken további erőfeszítésekre van szükség.

A munkaerőpiac merev szabályozásainak feloldása és a szabályozási keret modernizálása terén alig történt haladás, különösen a munkaidőre vagy a határozott idejű szerződések alkalmazása tekintetében. Elhalasztották továbbá a szolgálati idő után járó pótlék beépítését a rendes bérezési struktúrába. Még nem fogadták el a felsőoktatás fejlesztésére irányuló stratégiát. Az oktatási rendszer tervezett reformjait teljes mértékben végre kell hajtani az oktatás min őségének javítása, valamint a végzettségek és a munkaerőpiaci szükségletek jobb összehangolása érdekében.

Összefoglalva elmondható, hogy a munkaerőpiac rugalmasságának növelése terén elért haladás csak kis mértékű. Az oktatási rendszer reformját célzó fokozott erőfeszítések fontos szerepet játszanak a végzettségek és a munkaerőpiac által támasztott tényleges kereslet közötti eltérések csökkentésében.

3.1. Általános értékelés

Bulgária működő piacgazdaság. A jelenlegi reformok folytatása képessé teszi az országot arra, hogy a közeljövőben megbirkózzon az Unión belüli verseny okozta nyomással és a piaci er őkkel. Bulgária nagyjából megőrizte makroökonómiai stabilitását és jól haladt a strukturális reformokkal.

A haladás folytatódott a 2005 októberi jelentés óta. Eredményes lépéseket tettek a külső hiány visszaszorítása érdekében. A privatizációs folyamat, valamint a közművek liberalizációja és szerkezetátalakítása jól halad előre. Némi haladás történt az üzleti környezet javítása és a nem bérjellegű munkaerőköltségek csökkentése terén.

A folyó fizetésimérleg-hiány ugyanakkor növekedett, ami indokolja a körültekintő költségvetési és bérpolitika folytatását. A fokozottabb strukturális reformok megkövetelik az igazságszolgáltatási rendszer működésének javítását, valamint a vállalkozásokra nehezedő szabályozási terhek további könnyítését. A munkaerőpiacra vonatkozó keretszabályozást rugalmasabbá kell tenni.

4. A CSATLAKOZÁSI TÁRGYALÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ VÁLLALÁSOK ÉS KÖVETELMÉNYEK

Bevezetés

A 2005. októberi jelentésben a Bizottság megállapította, hogy Bulgária a *közösségi vívmányoknak* való megfelelés tekintetében figyelemre méltó eredményt ért el.

A *közösségi vívmányok* legtöbb fejezetének Bulgária vagy eleget tett, vagy lépéseket tett a csatlakozásig még fennmaradó kérdések megoldására; így a következő fejezetek vonatkozásában: tőkemozgás, versenypolitika, statisztika, gazdasági és monetáris unió, iparpolitika, kis- és középvállalkozások, tudomány és kutatás, oktatás és képzés, távközlés és audiovizuális politika, külkapcsolatok, közös kül- és biztonságpolitika, az EU költségvetési rendelkezései és verseny. E valamennyi fejezetre vonatkozóan megállapítható, hogy Bulgária elegendően felkészült a zökkenőmentes csatlakozásra. Ez a megállapítás érvényben marad. Ezen túlmenően folytatódott a felzárkózás, például a verseny területén: a Versenyvédelmi Bizottság trösztellenes határozatai a versenyvédelem egyre eredményesebb eszközei. Az alábbiakban emiatt nem kerül sor az említett fejezetek megvizsgálására.

A többi fejezet olyan kérdésekre terjed ki, amelyek Bulgária részéről fokozottabb er őfeszítéseket igényelnek, illetve néhány, korlátozott számú esetben azonnali és határozott fellépésekre van szükség annak érdekében, hogy az ország készen álljon a csatlakozásra. Ezeket a kérdéseket az alábbiakban vizsgáljuk, a területeknek megfelelő fejezetekben.

Ez a szakasz emiatt áttekintést nyújt valamennyi, még le nem zárt olyan kérdésről, amelyeket Bulgáriának meg kell oldania annak érdekében, hogy a csatlakozásig teljes mértékben készen álljon a *közösségi vívmányok* végrehajtására.

4.1. A közösségi vívmányok fejezetei

4.1.1. 1. fejezet: Az áruk szabad mozgása

A **nem harmonizált területen** Bulgária átvilágította jogszabályait az olyan rendelkezések azonosítása érdekében, amelyek az EK-Szerződés 28-30. cikkeibe ütközhetnek. Bulgária eddig csak két olyan intézkedést talált, amelyek összeegyeztethetetlenek a 28-30. cikkekben foglalt követelményekkel. A 2005 decemberében elfogadott új, fogyasztóvédelmi törvény, valamint a számviteli törvény előkészítés alatt álló módosításai erre a kérdésre irányulnak. 2006 februárjában fogadták el a kulturális emlékművekről és múzeumokról szóló törvény módosításait. 2006 áprilisában módosították a robbanóanyagok, lőfegyverek és lőszerek ellen őrzéséről szóló törvényt. A belső átvilágítást folyamatosan ismételni kell. El kell még fogadni a használt gépjárművek behozatalát lehetővé tevő intézkedéseket.

Folyamatban van a **közbeszerzésre** vonatkozó jogszabályok hiányosságainak kiküszöbölése. A koncessziókról szóló új törvényt és a közbeszerzésről szóló törvény módosításait 2006 áprilisában fogadták el. Mindkét törvény az EU-követelményeknek megfelelő jogorvoslati mechanizmusokat tartalmaz.

Megfigyelhető az igazgatási kapacitás bizonyos mértékű javulása és a szakmai kompetenciák fejlődése. A jogorvoslat tekintetében jelenleg a Versenyvédelmi Bizottság (VVB) felel az ország minden részéről beérkező, még nem lezárt panaszok feldolgozásáért.

Az új törvények következményeként módosítani kell a közbeszerzési törvény végrehajtási szabályait, emellett folyamatban van a koncessziókhoz kapcsolódó, 2006 júniusában hatályba lépő végrehajtási szabályok megszövegezése. Azonosítottak és megszüntettek számos, a koncessziókról szóló, illetve a közbeszerzésről szóló törvények új rendelkezéseibe ütköző nemzeti rendelkezést.

Ami az intézményi oldalt illeti, a Közbeszerzési Ügynökség, valamint a kabinet szociálpolitikai igazgatósága folyamatosan javította igazgatási kapacitását. A kibővült feladatkör ellátása érdekében előirányozták a személyzet létszámának növelését. Összefoglalva elmondható, hogy ezen a területen most már jól halad a felkészülés.

Következtetés

A jelentős haladás eredményeként Bulgária jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek a **nem harmonizált** és a **közbeszerzési** területen. Ennek ellenére a nem harmonizált terület további erőfeszítésekre szorul. Erőfeszítésekre van szükség a *közösségi vívmányok* élelmiszer-behozatali pontokra és orvosi eszközökre vonatkozó részeinek átültetése és végrehajtása terén. Be kell fejezni a közbeszerzés területén a végrehajtási szabályok előkészítését.

4.1.2. 2. fejezet: A személyek szabad mozgása

A **szakmai végzettségek kölcsönös elismerése** területén számos jogszabály született. Módosították a felsőoktatásról és az egészségügyről szóló törvényeket, az állategészségügyi tevékenységről szóló új törvényt 2005 októberében fogadták el. Jelentős haladás történt a végrehajtási szabályok elfogadásában az egészségügyi szakmák következő területein: gyógyszerészet, állatgyógyászat, fogászat, gyógyszergyártás, általános ápolás és szülészet.

Ennek ellenére a jogszabályok még nem fedik le a teljes területet, különösen a szakmák automatikus és feltételhez nem kötött elismerése, valamint a szolgáltatások határokon átívelő nyújtása terén. Az ügyvédekről szóló törvényt 2006 januárjában módosították azzal a céllal,

hogy azt összhangba hozzák a *közösségi vívmányokkal*. Folytatódott az igazgatási kapacitás er ősítése mind a képzés, mind pedig a megfelelő igazgatási struktúrák további fejlesztése tekintetében, az erőfeszítéseket azonban fokozni kell. E területen fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

A **szakmai végzettségek kölcsönös elismerése** területén haladás történt. A felkészülés folytatódik, azonban kétségbe vonható, hogy Bulgária, amennyiben a felkészülés jelenlegi üteme nem gyorsul fel, képes lesz-e a csatlakozás időpontjától kezdve a *közösségi vívmányok* maradéktalan végrehajtására. E területen gyors intézkedésekre van szükség.

4.1.3. 3. fejezet: A szolgáltatásnyújtás szabadsága

Közel áll a befejezéshez a korlátozások felszámolásának folyamata **a szolgáltatásnyújtás szabadságának** valamint a **nem pénzügyi szolgáltatások szabad nyújtásának** területén. 2005 októberében fogadták el az állategészségügyi tevékenységekről szóló új törvényt. 2005 novemberében módosították a turizmusról szóló törvényt és a kultúra védelméről és támogatásáról szóló törvényt. A foglalkoztatás támogatásáról és a szociális támogatásról szóló törvényeket 2006 februárjában módosították. A gyermekvédelmi törvényt 2006 áprilisában módosították.

A turizmus területén, a jogszabályok változtatásai ellenére, továbbra is szabálytalanságokról, és elsősorban turisztikai létesítmények esetében különböző árak alkalmazásáról számolnak be. Az ország területére lépő nem EU-állampolgárok kötelesek egészségügyi biztosítást kötni. A bolgár hatóságoknak biztosítaniuk kell a turizmusról szóló törvényben és más jogszabályokban foglalt diszkriminációellenes új rendelkezések betartatását. A turizmus kivételével jól halad a felkészülés a szolgáltatásnyújtás szabadsága, valamint a nem pénzügyi szolgáltatások szabad nyújtása tekintetében.

Bulgária erőfeszítéseket tett **bankügyi** jogszabályainak uniós szabályozáshoz való igazításában, de a másodlagos joganyag területén még vannak lemaradások. Fokozott er őfeszítésekre van szükség az új, szigorúbb tőkekövetelményről szóló irányelv átültetéséhez és végrehajtásához annak érdekében, hogy a bankok és a befektetési vállalkozások számára kellő időt biztosíthassanak a szükséges változtatások megtételéhez. Továbbra sem biztosított az összhang a bankok és befektetési vállalkozások koherens felügyelete tekintetében. A felkészülést gyorsítani kell.

A **biztosításról** szóló új törvénykönyvet 2005 decemberében fogadták el. Bulgária alapvető fontosságú intézkedéseket (jogszabályok módosítása, a kötelező felelősségbiztosítás fontosságát hirdető országos kampány, gyakoribb rendőrségi ellenőrzések, stb.) tartalmazó cselekvési tervet készített a kötelező felelősségbiztosítással nem rendelkező gépjárművezetők kiszűrésére. Folyamatban van a nyilvántartási adatbázis aktualizálása és a közlekedésre nem alkalmas, a gépjárműpark 26 %-ára becsült gépjárművek nyilvántartásból való törlése.

A kötelező felelősségbiztosítással nem rendelkező gépjárművek kiszűrésére hozott intézkedések egyelőre még nem fejtették ki hatásukat, a Bolgár Garancialap pénzügyi kapacitását még erősíteni kell annak érdekében, hogy Bulgária aláírhassa a többoldalú megállapodást, valamint, hogy a Bizottság meghozhassa határozatát a biztosítási igazolások határokon történő ellenőrzéseinek felszámolásáról. A biztosítási területen sürgősen fel kell gyorsítani a felkészülést.

A **befektetési szolgáltatások** és az **értékpapírpiacok** tekintetében Bulgária folytatja a fennmaradó irányelvek átültetését. A vonatkozó jogszabályok végleges elfogadásának 2006 őszére tervezett időpontja ésszerűnek tűnik, azonban a határidőt pontosan be kell tartani. A befektetési szolgáltatások és az értékpapírpiacok tekintetében fokozni kell a felkészülést.

Be kell fejezni a *közösségi vívmányok* **információs társadalom**ról szóló részeinek átültetését. Ezen a területen fokozni kell a felkészülést.

A **személyes adatok védelme** tekintetében a bolgár szabályozást még nem igazították hozzá a közösségi vívmányokhoz annak ellenére, hogy 2005 decemberében idevágó módosításokat fogadtak el. Számos fontos kérdésben még mindig tapasztalhatók hiányosságok, mint például a jogszabályok hatálya, a nemzeti jog alkalmazása, az adatok minőségére vonatkozó alapelv, az adatfeldolgozás jogalapja, büntetőítéletekhez kapcsolódó adatok, az érintett személy adatai, az eltérések hatálya, a bejelentést és a hatóságok előzetes ellenőrzését támogató rendszer, illetve a harmadik országoknak történő adatszolgáltatás. Annak ellenére, hogy történtek jó irányba mutató lépések, az Adatvédelmi Bizottság igazgatási kapacitása továbbra is gyenge: a költségvetéstől való függetlensége nem garantált, csökkentették a 2006-os költségvetésben el őirányzott összeget, emellett nem rendelkezik elegendő számú személyzettel. Továbbra sem kielégítő a nyilvántartási és bejelentési rendszer működése. A rendszer csak korlátozottan m űködik, a panaszok kezelése továbbra sem kielégítő, mint ahogy általánosságban a szabályok betartatása sem. Ezen a területen jelentősen fel kell gyorsítani a jogszabályok előkészítését.

Bulgária még nincs abban a helyzetben, hogy biztosítani tudja a személyes adatvédelemről szóló *közösségi vívmányok* maradéktalan végrehajtását. *(Lásd még: 24. fejezet – Bel- és igazságügy).*

Következtetés

Jelentős haladás történt a **szolgáltatásnyújtás szabadságának valamint a nem pénzügyi szolgáltatások szabad nyújtásának területén**. Bulgária jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek. A felkészülés folytatódik és Bulgária a csatlakozás időpontjától várhatóan végre tudja hajtani a *közösségi vívmányokat*, feltéve, hogy a felzárkózás a jelenlegi ütemben zajlik.

Haladás történt a pénzügyi szolgáltatások, nevezetesen a **bankügy** és a **biztosítás területén**, azonban további fokozott erőfeszítésekre van szükség a csatlakozásra való felkészülés befejezése érdekében a **banki területeken** (befektetési vállalkozások tőkekövetelményeiről szóló irányelv), a **befektetési szolgáltatások és az értékpapírpiacok** tekintetében, valamint a **személyes adatok védelmének** területén. Továbbá fokozott erőfeszítésekre van szükség a **gépjármű-biztosítás** és az **információs társadalom** tekintetében. Ezeken a területeken fokozott erőfeszítésekre van szükség.

4.1.4. 4. fejezet: A tőke szabad mozgása

A **pénzmosásról** szóló bolgár jogszabályok általában véve összhangban állnak a *közösségi vívmányokkal*. Pozitív fejlődés tapasztalható a külföldi személyekhez köthető feltételezett pénzmosás elleni műveleteket és együttműködést célzó nemzetközi felkérésekre adott válaszok tekintetében. Mind a Pénzügyi Nyomozóügynökség, mind a gyanús ügyletek bejelentését vizsgáló közigazgatási szerv működése megfelelő és a szakmaiság szempontjai szerinti.

Továbbra is hiányos a pénzmosás elleni intézkedésekről szóló törvény, ami még nem felel meg teljes mértékben a pénzmosás-elleni második EU-irányelv követelményeinek. A jogszabályokat továbbá hozzá kell igazítani a pénzmosással és a terrorizmus finanszírozásával foglalkozó Pénzügyi Akció Munkacsoport felülvizsgált ajánlásaihoz. A jogszabályok hatékony végrehajtása továbbra is nagyon korlátozott. A jelentéstevő egységekben fokozottan tudatosítani kell a jelentéstételre vonatkozó kötelezettségüket, előrelépésre van továbbá szükség a gyanús ügyletek bejelentése és a jelentéstevő egységek felügyelete tekintetében, különösen a pénzügyi területen kívül.

E területen a legfőbb hiányosságot első sorban a kézzelfogható eredmények hiánya jelenti az idevágó jogszabályok betartatása, valamint a pénzmosással összefüggő bűnüldözés tekintetében (lásd *24. fejezet – Bel- és igazságügy*). E területen fokozott erőfeszítésekre van szükség.

Következtetés

A **pénzmosás** elleni küzdelem terén tett haladás korlátozott marad az idevágó jogszabályok végrehajtása és azok betartatása tekintetében. Fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség a pénzmosás megelőzése terén annak érdekében, hogy a csatlakozásig felszámolják a hiányosságokat. Ez különösen vonatkozik a jelentéstevő egységekben a jelentéstétellel kapcsolatos kötelezettségek fokozott tudatosítására, valamint a gyanús ügyletek bejelentésére, illetve a jelentéstevő egységek felügyeletére.

4.1.5. 5. fejezet: Társasági jog

A **szellemi és ipari tulajdonjogok védelme** tekintetében pozitív eredmények születtek, különösen az intézményközi együttműködés, az összehangolt végrehajtás és a jogszabályi keret vonatkozásában. Ezek az előrelépések a szellemi és ipari tulajdonjogok védelméről szóló, 2005–2006 közötti időszak nemzeti cselekvési tervének eredményei.

Az optikai adathordozókról szóló törvényt 2005 szeptemberében fogadták el a kalózkereskedelem elleni fellépés egyik eszközeként. A cselekvési terv az igazgatási struktúrák, valamint a szellemi és ipari tulajdonjogok védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtásának javítását célozza. Kulcsfontosságú tényezőknek ismerik el a szellemi és ipari tulajdonjog védelmével foglalkozó ügynökségek és a bűnüldözési hatóságok közötti együttm űködés javítását, a kérdés jelentőségének tudatosítását és a képzést, emellett erőfeszítéseket tettek az intézmények közötti kommunikáció javítása tekintetében.

Az ipari tulajdonjogok területén még hozzá kell igazítani a *közösségi vívmányokhoz* a szabadalmakkal és a még meg nem hozott intézkedésekkel (a védjegyekről és a földrajzi eredetmegjelölésről szóló törvény és az ipari mintáról szóló törvény módosításai) kapcsolatos jogszabályokat.

További erőfeszítésekre van szükség a szellemi és ipari tulajdonjogok védelmét célzó jogszabályok végrehajtása tekintetében. A szellemi és ipari tulajdonjogokkal kapcsolatos b űnözés továbbra is fenyegetést és komoly kihívást jelent. Bulgáriának most már meg kell kezdenie tervei gyakorlatba való átültetését és több konkrét, kézzelfogható eredményt kell felmutatnia. Szükséges a szorosabb együttműködés, a kérdés jelentőségének tudatosítása, az ország problémás területein további személyzet biztosítása és azok fokozott képzése. Fejleszteni kell az intézmények és a jogtulajdonosok érdekképviseletét ellátó szervezetek

közötti kommunikációt.

Fokozni kell a felkészülést a szellemi és ipari tulajdonjogok védelme területén.

Következtetés

Jelentős haladás történt a **szellemi és ipari tulajdonjogok védelme területén,** de még mindig további lépésekre van szükség ahhoz, hogy a csatlakozásig befejezzék a felkészülést. Fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség ezen a területen annak érdekében, hogy a csatlakozásig még időben felszámolhassák a hiányosságokat.

4.1.6. 7. fejezet: Mezőgazdaság

Horizontális kérdések

A Parlament 2006 februárjában fogadta el a mezőgazdaságba, a vidéki térségekbe, az erdészetbe és a halászatba irányuló nemzeti és EU-támogatások igazgatását ellátó **kifizető ügynökség** létrehozásáról és a stratégiai döntésekről szóló szabályozást, a mezőgazdasági termelőkről szóló törvény módosításaként. Döntések születtek az olyan jelentős kérdésekben, mint az egységes területalapú támogatási rendszer (SAPS) alkalmazása, a támogatható mez őgazdasági üzemek minimális méretének meghatározása, a nemzeti kiegészítő közvetlen kifizetések és a megfelelő költségvetés.

Még mindig nem fejeződött be a kifizető ügynökség működéséhez szükséges IT-rendszer fejlesztése, valamint a személyzet képzése és felvétele. Ezen a területen fokozni kell a felkészülést.

Az **integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer (IIER)** felállítását célzó eredeti főtervet a késedelmes végrehajtást figyelembe véve aktualizálták. A mezőgazdasági parcella azonosító rendszer (MePAR) létrehozása érdekében Bulgária a területet ábrázoló ortofotók mellett archivált műholdas képeket is használt, az adatszolgáltatáshoz valamennyi szerződést megkötötték, de az ütemterv nagyon szoros. A terület kb. 25 %-áról állnak rendelkezésre digitális ortofotók és használható műholdfelvételek. A MePAR blokkok digitalizálása a terület kb. 17 %-ára történt meg. Megkezdték a mezőgazdasági termelők és a MePAR blokkok összekötését, ami ahhoz szükséges, hogy a mezőgazdasági termelőket elláthassák a referenciaparcellák határait mutató kartográfiai anyagokkal, amelyek tartalmazzák az egységes azonosítási számot és a kérdéses területet. Jelentős haladás történt az új szoftver beszerzésében és üzembe helyezésében, a szoftvert azonban még nem vetették alá végső tesztelésnek. A többi alapvető feladat esetében is felgyorsították az erőfeszítéseket, mint pl. a mezőgazdasági termel ők előzetes nyilvántartásba vétele, helyszíni ellenőrzések és a személyzet képzése területén. További sürgős intézkedésekre van még szükség.

A **kereskedelmi mechanizmusok** tekintetében kiépült a valamennyi érintett szerv közötti hivatalos koordináció (Állami Mezőgazdasági Alap, Vámhivatal, Nemzeti Állategészségügyi Szolgálat és Növényegészségügyi Szolgálat). A felkészülés általában jól halad, de további er őfeszítésekre van szükség és még mindig hiányzik a kereskedelmi mechanizmussal kapcsolatos tapasztalat és részletes tudás.

Közös piacszervezések (KPSZ)

Folyamatban van a hatékony igazgatási struktúra felállítása valamennyi KPSZ tekintetében,

pótlólagos személyzet felvétele, megfelelő képzések és az eljárások egyértelmű meghatározása formájában.

A **bor** esetében még nem hozták létre a bolgár szőlőkatasztert.

Egyes piaci mechanizmusokra vonatkozóan még nem fogadták el a további végrehajtási szabályokat, különösen az ellenőrzés és az igazolások terén. Ebben az ágazatban fokozni kell a felkészülést.

Elfogadták a **tej** közös piacának szervezésére irányuló szabályozást és intézkedéseket hoztak a tejkvóta, valamint a tej és tejtermékek piacának közös szervezésére irányuló legtöbb mechanizmus betartatására. Elkészült a valamennyi termelőt és közvetlen értékesítőt lefedő, alapkvóta-nyilvántartást tartalmazó adatbázis; előkészítés alatt áll az indikatív egyedi kvóták kiosztása. Jól halad a vásárlói engedélyezés folyamata.

Még el kell fogadni a tejkvóta és a nemzeti tartalék kezelésére irányadó részletes szabályokat. Nem működnek még teljes körűen sem a nemzeti és regionális tejtanácsok, sem a magán tejüzemek termékeinek zsírtartalmát vizsgáló független laboratóriumok. A laboratóriumokat vagy még nem rendezték be, vagy azokat még nem akkreditálták. Fel kell gyorsítani a felkészülést e területen.

A **gyümölcsök és zöldségek** területén eredményeket értek el a friss termékek minőségellen őrzése és a marketingszabványok vonatkozásában. Haladás történt még az igazgatási struktúra tekintetében a termelők elismerése területén.

A hasított **marha** osztályozásra vonatkozó bolgár szabályozást teljes mértékben harmonizálták, de az jelenleg még nem hatályos. Annak érdekében, hogy az osztályozást a csatlakozásig megfelelően végrehajthassák, fel kell gyorsítani a vágóhídi osztályozók képzését.

Állat- és növény-egészségügyi, valamint élelmiszer-biztonsági kérdések

Az állategészségügyi kerettörvény elfogadásával Bulgária létrehozta az állategészségügyhöz, állatjólléthez, a közegészségügy állategészségügyi vonatkozásaihoz és a horizontális állategészségügyi ellenőrzési eszközökhöz kapcsolódó *közösségi vívmányok* nemzeti jogába történő átültetésének alapját. Az állategészségügyi kerettörvény 2006. május 1-én lépett hatályba.

A másodlagos jog egyes olyan részeit, illetve a létező szabályozás egyes olyan módosításait, amelyek az idevágó szükséges ellenőrzéseket követően biztosítanák az állategészségügyi *közösségi vívmányoknak* való teljes megfelelést, még nem fogadták el. Ehhez hasonlóan a Parlament még nem fogadta el a növényvédelmi törvényt. E területen fokozni kell a felkészülést.

Átültették a **fertőző szivacsos agyvelőbántalmakkal (TSE-k)** és az **állati melléktermékekkel** kapcsolatos jogszabályokat**.** A haszonállatok egyes feldolgozott állati fehérjékkel történő takarmányozásának tilalma 2006. január elejétől érvényes.

A TSE megfigyelésére, azon belül különösen az elhullott állatállomány begyűjtésére, feldolgozására és tesztelésére Bulgária nemzeti begyűjtési tervet dolgozott ki, mely további javításokra szorul. A két állatihulladék-feldolgozó üzem közül a Várnában található esetében még nem támasztották alá az EU-követelményeknek való megfelelést. Az állatihulladék (hús-

és csontliszt) megsemmisítése megfelel a közösségi vívmányoknak, mely cementgyárban történő elégetést írja elő. Biztosítani kell, hogy az adott cementgyárban a hús- és csontliszt megsemmisítése külön kemencékben történjen. Sürgős lépésekre van szükség a dél-bulgáriai új állatihulladék-feldolgozó üzem felépítése tekintetében.

Az állategészségügyi kerettörvény biztosítja **a belső piac állat-egészségügyi ellenőrző rendszerére** irányadó szabályozás elveinek átültetését.

Az EU állategészségügyi hatóságait összekötő TRACES (az ANIMO utódja) hálózathoz való csatlakozására vonatkozó másodlagos jogszabályokat még nem fogadták el és nem hajtották végre. E területen fokozni kell a felkészülést.

Valamennyi érintett faj, illetve szankcionálási és ellenőrzési kérdések tekintetében megalkották az **állatok azonosításához és nyilvántartásához** kapcsolódó *közösségi vívmányokat* átültető jogszabályokat. Felállították a szarvasmarhák azonosítását és nyilvántartását szolgáló adatbázist. Folyamatban van a rendszer más fajokra is kiterjedő aktualizálása és fejlesztése.

Az adatbázis online-működőképességét valamennyi állatfaj vonatkozásában még bizonyítani kell. E területen fokozni kell a felkészülést.

Átültették az **állategészségügyi felügyelet és ellenőrzések finanszírozásához** kapcsolódó *közösségi vívmányokat*. A felkészülés jól halad.

Átültették a harmadik országokból érkező behozatal állategészségügyi ellenőrzéséről és a behozatalra vonatkozó előírásokról szóló jogszabályokat. A határállomásoknál található nyolc állandó állat-egészségügyi felügyeleti állomás közül egy már működik (Kapitan Andreevo a török határnál), de még szükség van néhány további intézkedésre. A munkálatok megkezdődtek és már megkötötték a többi állomás felszerelését célzó szerződéseket.

Az EU bulgáriai, jövőbeni külső határain működő hét állandó állat-egészségügyi felügyeleti állomás esetében még nem épült ki a szükséges infrastruktúra, illetve még nem vezették be az EU vizsgálati eljárásait és a behozatali feltételeket. E területen a felkészülést jelentős mértékben fokozni kell.

Az állategészségügyi kerettörvény megteremti a jogalapot **az állategészségügyi kiadások területén** egy állategészségügyi alap létrehozásához.

Megtörtént az **állatbetegségek elleni védekezésre** (oltási tilalom, bizonyos intézkedések betegségek felszámolására) irányuló általános intézkedések Bulgária nemzeti jogába való átültetése.

A betegségek elleni védekezés tekintetében vészhelyzetekre még létre kell hozni az állategészségügyi alapot. A klasszikus sertéspestis elleni védekezés tekintetében még nem zárult le az oltást alkalmazó országból oltást nem alkalmazó országba való átmenet. A gyakorlatban most a potenciálisan cirkuláló vadvírusok felderítésére összpontosítanak, mivel 2005-ben megszüntették a házisertés-állomány vakcinálását. Bulgáriának fokoznia kell az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az országot valóban a házisertés-állományt nem vakcinázó országként tartsák nyilván.

Átültették az **élő állatok és állati termékek kereskedelmére** vonatkozó jogszabályokat. Jól haladnak az ezen a területen zajló előkészületek.

Továbbá, az állategészségügyi kerettörvény megteremti a jogalapot a **közegészségügy** állategészségügyi vonzataira irányadó jogszabályok üzemekben történő végrehajtásához. Folyamatosan zajlik az üzemek korszerűsítése és az igazodás az EU új élelmiszerhigiéniai jogszabályaihoz. A nyers tej minőségére, valamint annak ellenőrzési rendszerei tekintetében az átmeneti időszakban jelentkező problémák kezelésére stratégiát fogadtak el.

Ugyanakkor még nem bizonyított, hogy befejezték az üzemek korszerűsítésének folyamatát. E területen fokozni kell a felkészülést.

A **közös intézkedésekkel** (beleértve a **zoonózisokat** is) kapcsolatos *közösségi vívmányok* végrehajtása tekintetében Bulgária meghatározta a még fejlesztésre szoruló területeket és dolgozik a hiányosságok felszámolásán.

A közegészségügyet szolgáló állategészségügyi intézkedések tekintetében még nem igazolták a szermaradványokra, állatgyógyászati termékekre, szennyezőanyagokra és zoonózisokra irányuló ellenőrzések végrehajtását, különös tekintettel a laboratóriumokban alkalmazott diagnosztikai módszerekre és szabványokra. Fokozni kell a felkészülést.

A mezőgazdasági üzemek szintjén megkezdődött az **állatjólétre** vonatkozó szabályok szállítás és vágás során történő végrehajtása és betartatása, melyet képzéssel egészítenek ki az új jogszabályok alkalmazása vonatkozásában.

Az EU állatjólétre vonatkozó normáit és szabványait még nem alkalmazzák teljes mértékben. E területen fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

A közös piacszervezés területén néhány esetben történt előrelépés. Bulgária ezen a területen jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek.

Bulgária jó eredményeket ért el a **kifizetési ügynökség**hez kapcsolódó intézkedésekben, de még mindig további lépésekre van szükség ahhoz, hogy a csatlakozásig befejezzék a felkészülést. Ezen a területen fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy még a csatlakozás előtt felszámolhassák a hiányosságokat. Némi haladás figyelhető meg továbbá a kereskedelmi mechanizmusok, valamint a **bor és alkohol**, valamint a **tej és marhahús piacának közös szervezése** tekintetében. Haladás történt továbbá az **állategészségügyi ágazat** *közösségi vívmányainak* maradéktalan átültetésében, az **állatbetegségek elleni védekezés** (klasszikus sertéspestis és a vészhelyzetekre létrehozott állategészségügyi alap), a **belső piac állat-egészségügyi ellenőrző rendszere** (valamennyi állandó, határon működő állat-egészségügyi felügyeleti állomás létrehozása), az **élő állatok és állati termékek kereskedelme és az állatjólét** területéhez kapcsolódó feladatok megoldásában, valamint a mezőgazdasági üzemek korszerűsítésén keresztül a **közegészségügyet szolgáló állategészségügyi intézkedések** végrehajtásában. Az állategészségügyben további haladás történt a közös intézkedések (beleértve a zoonózisokat) betartatása érdekében a mintavételi és tesztelési kapacitás területén. Ezeken a területeken fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy a csatlakozásig még időben felszámolhassák a hiányosságokat.

Korlátozott mértékű haladás történt az **IIER** területén, különösen a mezőgazdasági parcella

azonosító rendszer (MePAR), a **fertőző szivacsos agyvelőbántalmak (TSE-k) és az állati melléktermékek** tekintetében, beleértve az állatihulladék-feldolgozó üzemek korszerűsítését is. Ezek a területek továbbra is komoly aggodalmakat keltenek. Bulgáriának azonnali és határozott intézkedéseket kell tennie annak érdekében, hogy készen állhasson a csatlakozásra.

4.1.7. 8. fejezet: Halászat

A forrás- és flottaigazgatás, a felügyelet és ellenőrzés területén 2005 novemberében módosították a halászatról és akvakultúráról szóló 2001. évi bolgár törvényt, amellyel így megteremtették a jogalapot halászati engedélyek kiadásához, a strukturális intézkedésekhez valamint a piac szervezéséhez, beleértve a hajómegfigyelési rendszert és a termelői csoportok elismerését. A Halászattal és Akvakultúrával foglalkozó nemzeti ügynökség (NAFA) feladata a halászflotta-nyilvántartás vezetése, valamint az ezzel kapcsolatos jelentéstétel.

A tesztelés keretében még nem küldték meg az adatokat a megfelelő formátumban az EU halászflotta-nyilvántartásának. A halászhajó-megfigyelésirendszer üzembe helyezése még nem fejeződött be, különösen a műhold-alapú rendszer fejlesztése tekintetében. Ehhez hasonlóan nem javult a kifogott halmennyiség menetnaplóra épülő adatokról, valamint a kirakodási nyilatkozatokról és eladási bizonylatokról történő jelentéstétel, illetve az idevágó adatok rendelkezésre állása. Fel kell gyorsítani a felkészülést.

A **strukturális fellépések** terén folyamatban van a strukturális intézkedések alkalmazására és végrehajtására irányadó szabályok és eljárások kialakítása, összhangban a mezőgazdasági kifizetési ügynökség létrehozásával (*lásd 7. fejezet – Mezőgazdaság*). Fokozni kell a felkészülést.

A **piacpolitika** tekintetében 2005 végén létrehozták a NAFA részét képező piaci szervezetet.

Nem fogadtak el további, a nagykereskedelmi piaci infrastruktúra (termelői szervezetek, intervenciós ügynökség és információs rendszer) létrehozására irányuló végrehajtási szabályokat. Még nem állították fel a kihalászott halmennyiség adatgyűjtését támogató rendszert és emiatt még nem lehet elvégezni a keresztellenőrzéseket. E területen fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

Haladás történt a **forrás- és flottaigazgatás, a felügyelet és ellenőrzés, a strukturális fellépések és a piacpolitika** területén. Az elért eredmények ugyanakkor korlátozottak. Bulgáriának fokozott erőfeszítéseket és gyors intézkedéseket kell tennie a halászati ágazat strukturális alapjának kezelésére való felkészülés, a halászhajó-megfigyelésirendszer kiépítésének befejezése, jogszabályok elfogadása és a kihalászott halmennyiség adatgyűjtését támogató rendszer kiépítése érdekében.

4.1.8. 9. fejezet: Közlekedéspolitika

A **légiközlekedés** területén jelentős haladás történt, az idevágó jogszabályok többségét átültették és azok általában véve összhangban állnak a *közösségi vívmányokkal*. Bulgária parafálta az általános légiközlekedési megállapodást és a közös európai légtérről szóló megállapodást. Mindkét megállapodás előzetes alkalmazását az aláírás napjától tervezik.

A csatlakozásig maradéktalanul végre kell még hajtani az idevágó, nevezetesen a repülőtéri biztonsággal kapcsolatos intézkedéseket. Jól haladnak az ezen a területen zajló előkészületek.

Átültették a **tengeri közlekedésre** vonatkozó keretszabályozást a *közösségi vívmányoknak* megfelelően. Javult a kikötők hatósági ellenőrzése, nevezetesen a visszatartott hajók arányának csökkenése tekintetében.

Még nem biztosított teljes mértékben a lobogó szerinti állam ellenőrzési feladatait ellátó Bolgár Tengerészeti Hatóság függetlensége, mivel a felügyelet alatt álló Navybulgar továbbra is állami tulajdonú vállalat marad. Ebben az ágazatban fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

Jelentős haladás történt a **légiközlekedés**hez kapcsolódó jogszabályok tekintetében, Bulgária ezeken a területeken jelenleg általában véve megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek. A jogszabályok végrehajtása folyamatban van, Bulgária minden bizonnyal megfelel majd a követelményeknek a csatlakozás idejére, feltéve, hogy a felkészülés a jelenlegi ütemben folytatódik.

Haladás történt a **tengeri közlekedés** területén. Az elért eredmények ugyanakkor továbbra is elmaradnak az uniós átlagtól. Most fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy még a csatlakozást megelőzően kiküszöböljék a hiányosságokat, különösen a felügyeleti szerv szerepét betöltő Bolgár Tengerészeti Hatóság teljes függetlenségének biztosításán keresztül.

4.1.9. 10. fejezet: Adózás

2005 novemberében fogadták el a **jövedéki adó**ról és adóraktárakról szóló törvényt. A törvény lehetővé teszi az adóigazgatási hivatalok jövedéki adóhoz kapcsolódó igazgatási feladatkörének átadását a vámigazgatás számára. Ugyanez a törvény a vámszabad raktárok rendszerére, valamint az adófelfüggesztés alatt álló jövedékiadó-köteles termékek birtoklására, szállítására és megfigyelésére vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz. A jövedéki adóról szóló törvényt 2005 decemberében módosították a jövedékiadó-kulcsok megemelése céljából, a jövedékiadó-szintek közelítését tartalmazó ütemtervnek megfelelően. Jól halad a felkészülés a jövedéki adó területén.

A HÉA területén még nem fogadták el 2005 végére tervbe vett jogszabályokat. Nem fogadták el a **közvetlen adóztatás** területén a társasági és jövedelmi adóról szóló törvénytervezetet sem. E területen fokozni kell a felkészülést.

Az **igazgatási együttműködés és a kölcsönös segítségnyújtás** területén jó eredményeket értek el. A Nemzeti Bevételi Ügynökség (NBÜ) 2006 januárjában kezdte meg működését az adóról és a társadalombiztosítási hozzájárulásokról szóló új törvénykönyv hatálybalépését követően. Az NBÜ látja el mind a központi kormányzatba befolyó adók (mint például HÉA és társasági adó), mind pedig a kötelező társadalombiztosítási hozzájárulások (mint például egészségbiztosítás) beszedésével és igazgatásával járó feladatokat. Az ágazatban zajló reform, különös tekintettel az adóigazgatási feladatok NBÜ-höz való áthelyezése, javította az adóbeszedési és ellenőrzési kapacitást, amit az adóbevételek növekedése támaszt alá.

Az adók beszedése irányítási szinten további erőfeszítéseket igényel az újonnan létrehozott intézmény zökkenőmentes működésének biztosítása érdekében. Az új törvények végrehajtása megköveteli a valamennyi érintett közötti koordinációt. Az igazgatási kapacitást emiatt tovább

kell bővíteni az alkalmazottak szakmai képességének fejlesztésével és folyamatos képzésekkel. Jó ütemben halad a számítógépes rendszerek összekapcsolhatósága, és amennyiben nem áll be késedelem, Bulgária a csatlakozásig eleget tud tenni kötelezettségeinek. Összefoglalva, a felkészülés terv szerint halad.

Következtetés

Jelentős haladás történt **a jövedéki adó, az igazgatási együttműködés és a kölcsönös segítségnyújtás** területén. Ezeken a területeken Bulgária jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek. Bulgária a csatlakozás időpontjától várhatóan végre tudja hajtani a *közösségi vívmányokat*, feltéve, hogy a felzárkózás továbbra is a jelenlegi ütemben zajlik.

A HÉA és a **közvetlen adóztatás** területén csak korlátozott mértékben történt előrelépés. Ezeken a területeken fokozott erőfeszítésekre van szükség a jogalkotás és az új törvények végrehajtása tekintetében.

4.1.10. 13. fejezet: Szociálpolitika és foglalkoztatás

A munkajog tekintetében 2005 októberében módosították a bolgár munka-törvénykönyvet. A Munkafelügyeleti Hatóság növelte alkalmazottai számát.

A *közösségi vívmányok* átültetése még nem fejeződött be, különös tekintettel az európai részvénytársaság és az európai szövetkezet statútumait kiegészítő irányelvekre, a tájékoztatásról és konzultációról szóló irányelvre, valamint az európai üzemi tanácsról szóló irányelvre. Ezen kívül számos kérdést kell megoldani a szabályszerű és maradéktalan átültetés biztosítása érdekében, különös tekintettel a munkavállalók kiküldetéséről, a munkáltató fizetésképtelenségéről, a munkavállalók egészségének és biztonságának védelméről, a csoportos létszámcsökkentésekről, a részmunkaidős foglalkoztatásról, a határozott ideig tartó munkaviszonyról, a munkaidőről és a fiatal személyek munkahelyi védelméről szóló irányelvekre. A Munkafelügyeleti Hatóság igazgatási kapacitása és belső ellenőrzési mechanizmusai elégtelenek ahhoz, hogy a területen biztosítsák a *közösségi vívmányok* hatékony és kiegyensúlyozott alkalmazását. E területen fokozni kell a felkészülést.

A **szociális párbeszéd** tekintetében erősíteni kell a kétoldalú párbeszédet abból a célból, hogy a szociális partnerek felkészülhessenek jövőbeni, az EU szociális politikájának alakításában és végrehajtásában betöltött szerepükre. A reprezentativitási kritériumokat valamennyi, a társadalmi partnereket átfogó szervezet esetében pártatlanul kell alkalmazni. A háromoldalú párbeszédben való részvételt korlátozni kell a szociális partnerek azon szervezeteire, amelyek szociális mandátummal rendelkeznek. E területen fokozni kell a felkészülést.

Történt némi előrehaladás a **közegészségügy** területére vonatkozó szabályozási rendelkezések operatív végrehajtásában. Különösen a fertőző betegségekkel kapcsolatos szabályozás *közösségi vívmányokkal* való összhangba hozatala terén történt előrelépés. Jelentős haladás történt a dohánytermékek gyártásához, csomagolásához és értékesítéséhez kapcsolódó *közösségi vívmányok* átültetése terén. 2005 novemberében ratifikálták a Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményt. Teljes mértékben átültették a dohánytermékek reklámozását szabályozó irányelvet. Változtattak a kórházi ágazat finanszírozásán és nagyobb figyelmet szentelnek a megelőzést szolgáló egészségügyi intézkedéseknek.

Még nem ültették át teljes mértékben a vérrel, a vér alkotórészeivel, valamint a szövetekkel és sejtekkel kapcsolatos *közösségi vívmányokat*, különös tekintettel az emberi vérre és annak alkotórészeire irányadó minőségi és biztonsági szabványokra, a visszakövethetőségi követelményekre és nemkívánatos komoly reakciók és események bejelentésére, valamint a véradással foglalkozó létesítmények minőségbiztosításához kapcsolódó közösségi szabványokra és meghatározásokra. A szerv-, szövet- és sejtátültetésről szóló törvény uniós jogszabályokhoz való igazítását folytatni kell. A fertőző betegségek felügyeleti rendszere további fejlesztésre szorul, és további befektetéseket kell eszközölni a laboratóriumok kapacitásának bővítése és a számítógépes felszereltség terén.

További erőfeszítések szükségesek a népesség egészségi állapotának, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz és az orvosi ellátáshoz való hozzáférés javítása érdekében, különösen regionális szinten, valamint a szegényebb társadalmi-gazdasági csoportok és kisebbségek körében. Ami az orvosi ellátáshoz való hozzáférés feltételeit illeti, a népesség egészét tekintve nem történt javulás. Az idős embereket, a testi és szellemi fogyatékkal élőket, valamint a gyermekeket gondozó intézetekben uralkodó körülmények riasztóak. Továbbra is komoly aggodalomra ad okot, hogy nem megfelelő az ezen személyek intézményekben való elhelyezésének jogalapja valamint, hogy a tényleges intézményen kívüli elhelyezés érdekében tett intézkedések lassúak és gyakran rosszul szervezettek. Szükséges az erőfeszítések további fokozása.

Haladás történt az **Európai Szociális Alap (ESZA)** kezelésére való felkészülés területén, különösen a személyzet felvétele, a köztisztviselők további képzése és a humánerőforrás-fejlesztési operatív program és az igazgatásikapacitás-fejlesztési operatív program irányító hatóságának kijelölése tekintetében.

Az igazgatási kapacitás kiépítése még nem fejeződött be, ez különösen vonatkozik az igazgatásikapacitás-fejlesztési operatív programra, valamint az Oktatási és Tudományos Minisztérium és a Szociális Támogatásokkal Foglalkozó Ügynökség esetében a személyzet felvételére és azok képzésére (*lásd még: 21. fejezet – Regionális politika és a strukturális eszközök koordinációja*). E területen fokozni kell a felkészülést.

A **társadalmi integráció** területén 2006 februárjában fogadták el a szociális támogatásokról szóló törvény módosításait, amelyek különösen a szociális szolgáltatások piacának megnyitását célozzák. 2006 áprilisában a kormány a 2005–2006 közötti időszakra jóváhagyta a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemről szóló aktualizált nemzeti tervet, amely a kiszolgáltatott társadalmi csoportok oktatásához, átképzéséhez foglalkoztatásához és támogatásához kapcsolódó tevékenységeket támogatja. Folytatni kell a területet elemző munkát, valamint a szegénységgel és a társadalmi kirekesztéssel kapcsolatos szociális statisztikák fejlesztését, összhangban a társadalmi integráció uniós mutatószámaival. Folytatni kell a sérülékeny társadalmi csoportok, beleértve a romák helyzetének javítására irányuló, valamint az azok teljes társadalmi integrációját elősegítő erőfeszítéseket. Néhány településen pozitív eredményekkel járt a roma tanulók és a fokozott odafigyelést igénylő tanulók szegregációjának felszámolása és a hagyományos iskolai rendszerbe történő integrálása.

Nem szélesítették ki a minőségi orvosi ellátáshoz való hozzáférést; a népesség – különösen a romák – jelentős hányada továbbra sem fér hozzá az orvosi ellátáshoz. Gyorsítani kell a roma tanulók és a fokozott odafigyelést igénylő tanulók hagyományos iskolai rendszerbe történő integrációját, illetve különválasztásának megszűntetését célzó folyamatokat. Nem figyelhető

meg – önkormányzati szinten sem – a gyermekjóléti szakpolitikák koordinációjának és a Gyermekvédelmi Ügynökség igazgatási kapacitásának folyamatos erősítése. Nem fokozták az intézményeken kívüli elhelyezés, valamint a helyi szintű szolgáltatások fejlesztésének folyamatát. Továbbra is szükség van a társadalmi kirekesztés kérdéseire koncentráló meghatározott szociális, oktatási és orvosi szolgáltatások végrehajtására. A minőségi oktatás és szakképzés további ösztönzésén keresztül további erőfeszítésekre van szükség a sérülékeny társadalmi csoportok, beleértve a roma közösséget, munkaerőpiaci befogadása érdekében. A fogyatékkal élők közterületekhez, épületekhez, közlekedési eszközökhöz, oktatáshoz és munkaerőpiachoz való hozzáférését még javítani kell. E területen fokozni kell a felkészülést.

A **hátrányos megkülönböztetés** elleni fellépés tekintetében 2005 novemberében létrehozták a Diszkriminációellenes Bizottságot, amely meg is kezdte rögtön működését.

Az igazgatási és személyzeti megszorítások miatt a Diszkriminációellenes Bizottság működése elmarad a megkívánttól, emellett nem hoztak sürgős intézkedéseket annak érdekében, hogy az rövid időn belül teljes mértékben működőképes legyen. A roma kisebbség helyzetét tekintve továbbra is alapvető változásokra van szükség. A romák bolgár társadalomba való egyenlő integrációját célzó keretprogram hatékony végrehajtását szolgáló erőfeszítések elégtelennek bizonyultak. E területen fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

Haladás történt az **Európai Szociális Alap (ESZA)** kezelésére való felkészülés területén, azonban továbbra is fokozott erőfeszítéseket kell tenni a fennmaradó kihívások kezelése érdekében. Csak kisebb mértékű haladás történt e fejezet öt további területén, amelyekre vonatkozóan 2005 októberében megállapították, hogy azok további erőfeszítéseket igényelnek, és további fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy még a csatlakozás előtt megoldhassák a fennmaradó kérdéseket. A **munkajog** és a **közegészségügy** területén folytatni kell a jogszabályok összehangolását, illetve azokat be kell tartatni. Tovább kell erősíteni a kétoldalú **szociális párbeszédet** és biztosítani kell a társadalmi partnerek korrekt részvételét a háromoldalú struktúrákban. A **társadalmi integrációt** illetően jelentős javításokra lenne szükség a minőségi orvosi ellátáshoz és az oktatáshoz való hozzáférés, a gyermekjólét és a sérülékeny társadalmi csoportok munkaerőpiaci integrációjának területén. A roma kisebbség helyzete strukturális javításokra szólít fel. A **hátrányos megkülönböztetés** elleni fellépés tekintetében növelni kell a Diszkriminációellenes Bizottság igazgatási kapacitását. Összefoglalva fokozott erőfeszítésekre van szükség az igazgatási kapacitás erősítése területén a szociális politikához kapcsolódó *közösségi vívmányok* megfelelő végrehajtása érdekében.

4.1.11. 14. fejezet: Energia

A **versenyképesség és a belső energiapiac** területén keretszabályozást és végrehajtási szabályokat fogadtak el.

A *közösségi vívmányoknak* megfelelően a villamosenergia- és gázpiacokat teljes egészében meg kell nyitni. A kidolgozott tervek végrehajtásától a Bulgargas kapcsolatainak még a csatlakozás előtti szétválasztását várják.

Továbbá a szilárd tüzelőanyag ágazatban Bulgáriának biztosítania kell, hogy az állami intervenció összhangban álljon a *közösségi vívmányokkal*. E területen fokozott erőfeszítésekre van szükség.

A **nukleáris energia és a nukleáris biztonság** területén működik a jogi keretrendszer és elfogadták a végrehajtási szabályokat.

Ami Bulgáriának a Csatlakozási Szerződésben foglalt, a kozloduji atomerőmű 1–4 egységeinek korai bezárására tett vállalásait illeti, Bulgária még nem tette meg a 2002-ben bezárt 1. és 2. egységek végleges lebontásához szükséges lépéseket. Emellett Bulgária nem tette meg azokat a kézzelfogható gyakorlati és igazgatási intézkedéseket, amelyek biztosítanák a 3. és 4. egységek 2006-ban való végleges bezárását, és amelyek ezt követően garantálnák azok leszerelését. Az e célra rendelkezésre bocsátott uniós pénzeszközök emiatt még nem használhatók fel megfelelően . Még nem teljes körű az Euratom Szerződésben foglalt követelményeknek és eljárásoknak való megfelelés. Az e területen való felkészülés még jelent ős javításokra szorul.

Következtetés

A **versenyképesség és a belső energiapiac** területén csak korlátozott haladás figyelhető meg. Fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség a villamosenergia- és gázpiacok még csatlakozás előtti megnyitása érdekében. A **nukleáris energia és nukleáris biztonság** területén a leszerelési folyamat elakadása miatt romlott a helyzet. Fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség a kozloduji atomerőmű 1– 4. egységeinek végleges bezárása érdekében.

4.1.12. 15. fejezet: Iparpolitika

Bulgáriában, bár a tervezettnél lassúbb ütemben de folytatódott a **privatizáció és a szerkezetátalakítás** folyamata. A privatizáció már majdnem lezárult, de a folyamat az utóbbi id őben jelentősen lelassult, privatizációt célzó intézkedéseket valójában csak néhány esetben sikerült lezárni. Folytatódott a hálózati iparágak szerkezetátalakítása.

A privatizáció folyamata még nem átlátható elégséges mértékben, és továbbra is problémák vannak a privatizációt követő ellenőrzés területén.

Az acélipar szerkezetátalakítása jelentősen megkésett, és a legfontosabb acélgyártó gazdasági életképessége, amire vonatkozóan helyreállítási tervet dolgoztak ki, a megegyezés szerinti szerkezetátalakítási időszak végére nem állítható helyre. Bulgária hivatalosan bejelentette a Bizottságnak, hogy tervezi az acélipart érintő nemzeti szerkezetátalakítási terv, valamint az idevágó üzleti terv megváltoztatását. A Bizottság körültekintően elemezni fogja ezeket a változtatásokat, különös tekintettel azok állami támogatási szabályokkal való összeegyeztethet őségére. A privatizáció és a szerkezetátalakítás területén fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

A **privatizáció és a szerkezetátalakítás** tekintetében történt némi haladás. Az elért eredmények ugyanakkor korlátozottak, nevezetesen az acélipar szerkezetátalakítása tekintetében. Fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség ezen a területen annak érdekében, hogy a csatlakozásig felszámolhassák a hiányosságokat.

4.1.13. 19. fejezet: Távközlés és információs technológia

Az **elektronikus hírközlés és az információs technológia** területén nem figyelhető meg jelent ős haladás.

Az 1998-as *közösségi vívmányok* átültetését érintő, még fennmaradó kérdések megoldásában csak kis mértékben értek el haladást. A vonalas telefonpiac jelenlegi üzemeltetőjére kiszabott, a versenyképes környezet kialakítását célzó alapvető intézkedések egész sora vár még végrehajtásra. A mobilpiac tekintetében a távközlési törvény nem határozza meg az összekapcsolási piacot és emiatt költségorientációt sem tartalmaz a hívásvégződtetési díjakra nézve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók tekintetében. A mobilszámok hordozhatósága tekintetében tett felkészülés korlátozott. A 2002. évi *közösségi vívmányok* átültetésére való felkészülés korai fázisban van. A nemzeti szabályozói hatóságok nem rendelkeznek megfelelő erőforrásokkal az elektronikus hírközlési törvény végrehajtásához kapcsolódó feladataik ellátásához, különös tekintettel a piacelemzésre, a jelentős piaci erővel rendelkező szereplők értékelésére és a korrekciós intézkedésekre. Még javítani kell a szabályozó hatóságok közötti koordinációt. E területen fokozni kell az erőfeszítéseket.

A **postai szolgáltatások** terén 2006 áprilisában fogadták el a postai szolgáltatásokról szóló törvényt. A módosítások a postai szolgáltatásokról szóló második irányelv átültetésének befejezését célozzák.

Még nem fejezték be a területet szabályozó hatóság, a Hírközlési Szabályozói Bizottság igazgatási kapacitásának erősítését a következő területeken: minőségértékelés, költség-elszámolási és könyvviteli rendszerek. Általában véve jól haladnak az ezen a területen zajló el őkészületek.

Következtetés

A **postai szolgáltatások** terén jelentős haladás történt. Be kell fejezni a szabályozó hatóság igazgatási kapacitásának erősítését. Bulgária ezen a területen jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek, feltéve, hogy a felzárkózás továbbra is a jelenlegi ütemben zajlik.

Az **elektronikus hírközlés és az információs technológia** területén csak kismértékű haladás történt, ideértve az 1998. évi *közösségi vívmányokhoz* kapcsolódó még fennmaradó kérdéseket. A 2002. évi közösségi vívmányokhoz való igazodást még el kell végezni. Felül kell vizsgálni a jogalkotási ütemtervet és a csatlakozási határidőknek való megfelelés érdekében meg kell kezdeni az új tervek végrehajtását. Ezen a területen fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség.

4.1.14. 21. fejezet: Regionális politika és a strukturális eszközök koordinálása

A strukturális alapokból finanszírozott műveletek uniós politikákkal és uniós jogszabályokkal való teljes összeegyeztethetőségének biztosításához szükséges **jogi keretrendszer** már m űködik. Bulgária elfogadta a közbeszerzési törvény szükséges módosításait és elfogadta a *közösségi vívmányokkal* összhangban álló új koncessziós törvényt. Bulgária elfogadta az organikus költségvetési törvényt, amely bevezeti a többéves költségvetési tervezést, a

költségvetés tervezése számos fontos minisztériumban már megkezdődött. Figyelmet kell szentelni az új közbeszerzési törvény végrehajtásának. Ezen a területen általában véve jól haladnak a felkészüléssel.

Létrehozták a strukturális alapok fogadásához és végrehajtásához szükséges főbb **intézményi struktúrákat**. Minden egyes operatív programon belül döntés született a feladatkörök különböző szervek közötti felosztásáról és létrehozták a végrehajtás struktúráit. Javították a minisztériumok közötti együttműködést.

Több szerv tekintetében is az egyik fő kihívást az ambiciózus, személyzetfelvételre irányuló tervek teljesítése jelenti. Számos hatóság keres nagy számú, tapasztalattal rendelkező szakembert, azonban korlátozott a megfelelően képzett szakemberek száma. A legtöbb közbenső szerv és végső kedvezményezett, valamint néhány irányító hatóság esetében is jelent ős kapacitásépítésre van szükség, különösen a közbeszerzés területén. Be kell fejezni a regionális szintű műveletek tervezésére és azt követő végrehajtására irányuló minisztériumközi és ágazatokat átfogó koordináció előkészítését, valamint a végrehajtási eljárásokra vonatkozó iránymutatások elkészítését. E területen fokozni kell az erőfeszítéseket.

Bulgária jól halad a **programozás** terén. Bulgária elkészítette a szükséges programozási dokumentumok tervezeteit.

Néhány programozási dokumentumból, beleértve a Nemzeti Stratégiai Referenciakeretet is, hiányzik az összpontosítás és a stratégiai vízió, ami megnehezíti a végrehajtás koordinálását. Az előzetes értékeléseket jelentős késéssel kezdték meg. Kétséges egy olyan projekt-adatbázis (projekt-pipeline) létrehozása, amely a strukturális és a kohéziós alapból finanszírozott, végrehajtásra készen álló projekteket tartalmazná. A programozás területén fokozni kell az er őfeszítéseket.

A **monitoring és az értékelés** tekintetében számos irányító hatóságnál és közbenső szervnél létrehozták a monitoring rendszereket. Bulgária egységes irányítási információs rendszert rendelt meg, amely átfogja valamennyi operatív programot. A rendszer kiépítése folyamatban van.

Biztosítani kell az egységes irányítási információs rendszer egyes alrendszereinek összekapcsolását, valamint nemzeti, regionális és helyi szinten a végső felhasználók felkészítését a rendszer működtetésére. E tekintetben el kell végezni a személyzet felvételét és képzését. Több irányító hatóságnál még létre kell hozni az értékelést végző egységeket, és azokat fel kell tölteni személyzettel. Fokozni kell a felkészülést monitoring és az értékelés területén.

A **pénzügyi irányítás és ellenőrzés** tekintetében új jogi keretrendszert fogadtak el, és az intézményi struktúrák nagy része működik. Létrehozták a központi ellenőrzési hatóságot és az irányítási hatóságokban működő belső ellenőrzési egységeket.

Aggodalomra adnak okot az ambiciózus személyzet-felvételi tervek, valamint az e területen m űködő különböző érintett szervek közötti potenciális versengés a kevés, rendelkezésre álló szakemberért. A területre irányuló képzések többségét még végre kell hajtani. Még nem készültek el az idevágó, szervek közötti megállapodások és az eljárási kézikönyvek. Hiányzik a pénzügyi irányítás és az ellenőrzési rendszerek előkészítését és végrehajtását szolgáló fokozott, hatékony koordináció. Az ISPA és PHARE kohéziós projektek végrehajtásának fényében a

közbeszerzési ellenőrzési rendszer végrehajtását erősíteni kell. E területen fokozott er őfeszítésekre van szükség.

Következtetés

Bulgária jelentős haladást ért el a **jogi keretrendszer** területén és ezen a területen jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek.

Haladás történt a **programozás,** valamint a **monitoring** és **értékelés** területén, azonban Bulgáriának továbbra is fokozott erőfeszítéseket kell tennie hatékony projekt-pipeline létrehozása, valamint a csatlakozás időpontjára működőképes irányítási információs rendszer létrehozása érdekében. Bulgária haladást ért el az **intézményi struktúrák** és a **pénzügyi irányítás és ellenőrzés** területén. Ezeken a területeken továbbra is fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy még a csatlakozás előtt felszámolhassák a hiányosságokat. Különös figyelmet kell szentelni a strukturális alapok szabályszerű és hatékony végrehajtását elősegítő audit és ellenőrzési rendszer gyors létrehozásának, valamint az igazgatási kapacitás jelentős erősítésének. Erőfeszítésekre van szükség továbbá ahhoz, hogy biztosítsák a közbeszerzés tekintetében az *előzetes* ellenőrzési rendszer teljeskörű működését valamennyi szinten.

4.1.15. 22. fejezet: Környezet

A **horizontális jogszabályok** tekintetében folyamatban van az ide kapcsolódó igazgatási kapacitás erősítése.

A koordináció, az integráció, a figyelemfelkeltés és tudatosítás, valamint a közvélemény bevonása további erőfeszítéseket követel az olyan területeken, mint a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése (IPPC), valamint a NATURA 2000 programok. További erőfeszítésekre van szükség a környezeti hatásvizsgálatról és a környezetvédelmi szempontú stratégiai értékelésről szóló irányelvek nemzeti és regionális szintű átültetésének végrehajtási szabályai tekintetében. E területen fokozni kell a felkészülést.

A **hulladékgazdálkodási** jogszabályok összhangban állnak *a közösségi vívmányokkal*.

Különösen regionális és helyi szinten nem szentelnek kellő figyelmet annak, hogy további, megfelelően képzett személyzetet vegyenek fel a hulladékgazdálkodási jogszabályok végrehajtására. A végrehajtást célzó további lépésekre van szükség a hulladékokról szóló keretirányelv és a veszélyes hulladékokról szóló irányelv tekintetében. A felkészülést fokozni kell, különösen a hulladékártalmatlanító létesítmények integrált hálózatának kiépítése tekintetében.

A **vízgazdálkodási** jogszabályokat nagyrészt megalkották és azok összhangban állnak a *közösségi vívmányokkal*.

A víz keretirányelv végrehajtási szabályát a Parlamentnek még el kell fogadnia. Szükséges az igazgatási kapacitás további erősítése, különösen regionális szinten, valamint a humáner őforrások, a laboratóriumok és a felszerelések tekintetében. A különböző intézmények és igazgatási hatóságok közötti együttműködés és koordináció még nem megfelelő. Lemaradás tapasztalható a nitrátokról szóló irányelv, az ivóvízről szóló irányelv és a felszíni vízről szóló irányelv végrehajtásában. E területen fokozni kell a felkészülést.

Az **ipari szennyezés** tekintetében az ipari létesítményeknek kiadott engedélyek területén

haladás figyelhető meg. Úgy tűnik, hogy a központi illetékes hatóság erőforrásokkal való ellátottsága megfelelő, emellett az engedélyek kiadására vonatkozó eljárásokat világosan meghatározták és azokat kialakították. Jól működik a központi és a regionális szint közötti együttműködés, amelyet a feladat- és felelősségi körök világos elhatárolása jellemez.

Regionális szinten szükség van pótlólagos kapacitásokra. A 230 ellenőrizendő létesítményből eddig összesen 80 létesítménynek adtak engedélyt. További 14 engedélyt jelenleg vizsgálnak. E területen fokozni kell a felkészülést.

A **vegyi anyagokra és a genetikailag módosított organizmusokra** vonatkozó jogszabályokat átültették a *közösségi vívmányokkal* összhangban, ide értve a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok zárt rendszerben történő felhasználásához és a géntechnológiával módosított organizmusok (GMO) környezetbe történő szándékos kibocsátásához kapcsolódó vívmányokat. A felkészülés általában véve jól halad, azonban a vegyi anyagok és a genetikailag módosított organizmusok tekintetében erősíteni kell az igazgatási kapacitást.

A **zaj** tekintetében még nem készültek el a cselekvési tervek és a stratégiai zajtérképek, de a felkészülés általában véve jól halad.

A **nukleáris biztonság** és a **sugárvédelem** tekintetében elfogadták a radioaktív hulladékok szállításáról és az orvosi sugárterhelésről szóló jogszabályt. Az igazgatási kapacitás túlnyomórést kiépült, kivéve az orvosi sugárterheléssel kapcsolatos rendelkezések betartatásának területét. E területen fokozott erőfeszítésekre van szükség.

Következtetés

Bulgária a **zaj**, a **vegyi anyagok** és a **genetikailag módosított organizmusok** területén jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek.

Haladás történt a **horizontális jogszabályok, a hulladékgazdálkodás, a vízgazdálkodás, az ipari szennyezés és a kockázatkezelés**, valamint **a nukleáris biztonság és a sugárvédelem** területén. Bulgáriának most fokozott erőfeszítéseket és gyors intézkedéseket kell tennie a jogszabályok átültetési folyamatának befejezése, valamint a jogszabályok végrehajtása és betartatása érdekében. Ezeken a területeken továbbra is növelni kell az igazgatási kapacitást, különös tekintettel a regionális és helyi környezetvédelmi hatóságokra és felügyeletekre.

4.1.16. 23. fejezet: Fogyasztó- és egészségvédelem

Bulgária időközben a **biztonsághoz kapcsolódó intézkedések** területén elfogadható szintet ért el a *közösségi vívmányokhoz* való igazodásban, beleértve a termékfelelősséget, termékbiztonságot és a veszélyes hamisítványokat. A felkészülés jól halad.

A **piacfelügyelet** rendszere javult ezen a területen. Még mindig nem erősítették azonban meg az érintett szervek és intézmények közötti koordinációt. E területen fokozni kell a felkészülést.

A **biztonsághoz nem kapcsolódó intézkedések** tekintetében az új fogyasztóvédelmi törvény elfogadása fontos lépést jelent számos irányelv átültetésében. Bulgária még nem ültette át a *közösségi vívmányok* fogyasztói hitelre, a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítésére és az abbanhagyás iránti keresetekre vonatkozó részeit, emellett nem erősítette meg az intézményi keretet. A nemrég létrehozott Fogyasztóvédelmi Igazgatóság és a Kereskedelmi és

Fogyasztóvédelmi Bizottság rendelkezésére álló személyzeti és technikai erőforrások korlátozottak, különösen az utóbbi intézmény esetében, amely az új fogyasztóvédelmi törvényb ől fakadó pótlólagos feladatkört lát el. Történt továbbá néhány erőfeszítés egy erős, reprezentatív és hatékony fogyasztói mozgalom létrehozására, amely támogatná a fogyasztókat és hatékonyan venne részt a fogyasztói politika formálásában és a piacfelügyeletben. E területen fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

Haladás történt a **fogyasztó- és egészségvédelem** területén. Fokozott erőfeszítésekre és gyors intézkedésekre van ugyanakkor szükség ezen a területen annak érdekében, hogy a csatlakozásig felszámolhassák a hiányosságokat. Be kell fejezni a jogszabályok összehangolását, nevezetesen a biztonsághoz nem kapcsolódó intézkedések területén. További javításokra szorulnak a piacfelügyeleti tevékenységek, az igazgatási kapacitás és struktúrák, valamint a fogyasztói szervezetek ösztönzése és bevonása a fogyasztóvédelmi politika kialakításába és végrehajtásába.

4.1.17. 24. fejezet: Bel-és igazságügyi együttműködés

A **schengeni vívmányok alkalmazására és a jövőbeli EU-határok igazgatására** való felkészülés tekintetében 2006 januárjában elfogadták a 2006–2007-re szóló aktualizált schengeni cselekvési tervet, valamint a 2005. évre szóló végrehajtási jelentést. A kabinet 2006 januárjában integrált határellenőrzési stratégiát, 2006-ban pedig cselekvési tervet hagyott jóvá. A stratégia a csatlakozásig végrehajtandó 11 intézkedési csomagot, valamint 13, a csatlakozás és a schengeni övezethez való csatlakozás közötti időszakban végrehajtandó intézkedési csomagot tartalmaz. 2006 februárjában egy kísérleti projekt keretében néhány helyen magángépjárművek számára bevezették az egyablakos ügyintézést. Ezt valamennyi határátkel őhelyen be kell vezetni, beleértve a tehergépkocsikat is. Bulgária és Románia megegyezett a határmenti együttműködés fokozásában, különös tekintettel a Duna ellenőrzésére.

A jövőbeli külső EU-határok igazgatása tekintetében jelentős haladás történt az ellenőrzési eljárások és az ellenőrzések szintje tekintetében, különösen a repülőtereken és a kikötőkben. Id őközben rendezték az öt, nemzetközi forgalmat lebonyolító tengeri kikötő státuszát. Úgy t űnik, hogy a határellenőrzéshez használt felszerelések elégségesek a magas színvonalú ellen őrzések lefolytatásához. Körülbelül 270 határőrt vettek fel, ezzel a betöltetlen álláshelyek száma 750 alá süllyedt.

Késik a vám- és határőrség közös, az alapos határellenőrzések elvégzésére specializálódott, mobilizálható csoportjainak létrehozása. Tekintettel a schengeni *közösségi vívmányok* végrehajtásában betöltött szerepükre, további erőfeszítésekre van szükség a csoportok még id őben történő felállítása érdekében. A határátkelőhelyek infrastruktúráját még nem igazították hozzá a stratégiában foglalt célokhoz.

Egyes határátkelőhelyeken továbbra sem áll rendelkezésre elég határőr az ellenőrzések elvégzésére. Emellett helyi szinten továbbra is szükség van javításokra, még akkor is, ha általában elégséges a kapacitás a működési kockázatot elemzéséhez.

Bulgária Schengeni Információs Rendszerhez való, az uniós csatlakozás utáni időpontban történő csatlakozása érdekében tett felkészülés tekintetében alapvető fontosságú, hogy fokozzák a SIS II-be való belépést célzó felkészülést, valamint a kapcsolódó

munkacsoportokban való részvételt annak biztosítására, hogy Bulgária megtegye a megfelelő erőfeszítéseket a SIS II követelmények teljesítése irányába. Nem tartottak be számos, korábbi cselekvési tervben foglalt határidőt; ugyanakkor ezen a területen döntő jelentőségű az intézkedések maradéktalan és a határidőkön belüli végrehajtása. Összefoglalva, e területen fokozott erőfeszítésekre van szükség.

A **vízumpolitika** területén folytatódott az EU pozitív listájához való igazodás a Brazíliával és Venezuelával megkötött kétoldalú megállapodásokon keresztül. Bulgária jelenleg részt vesz a vízum információs rendszerhez (VIS) kapcsolódó valamennyi munkacsoportban és szakmai jellegű találkozón, amely várhatóan segítségére lesz Bulgáriának abban, hogy nemzeti vízumrendszerét hozzáigazítsa a VIS-követelményekhez.

Bulgária kötelezettséget vállalt arra, hogy a csatlakozásig vízumrendszert dolgoz ki Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, valamint Szerbia és Montenegró vonatkozásában. Még nem zárult le az EU pozitív listájához való igazodás. Valamennyi bolgár konzulátus rendelkezik nagyítókkal, UV-lámpákkal és három metroformátum-olvasóval. Emellett a képviseleteket dokumentumok ellenőrzését szolgáló, specializált szoftverekkel is ellátták. Összefoglalva, a vízumpolitika területén jól halad a felkészülés.

A **menekültügy** területén jól halad az EURODAC csatlakozástól történő használatára való felkészülés. Az EURODAC projekt-főterv végrehajtása folyamatban van, emellett a Belügyminisztériumon belül létrehoztak egy igazgatóságot a Dublin II és az EURODAC feladatok kezelésére.

A menekültekkel foglalkozó ügynökség igazgatási kapacitása további erősítésre szorul. A menekültüggyel kapcsolatos jogalkotással, eljárásokkal és gyakorlatokkal foglalkozó hatóságok és bíróságok tekintetében még nem zárult le a kapacitás kiépítése. Komoly késedelem állt be a szófiai és pastrogori két új fogadóközpont felállításában. E területen fokozott erőfeszítésekre van szükség.

A **rendőrségi együttműködés és a szervezett bűnözés elleni küzdelem** területén 2006-ban új törvényt fogadtak el a Belügyminisztériumról, amelynek célja a számos bűnüldözési szerv közötti együttműködés javítása, munkafolyamataik egyszerűsítése, valamint a Belügyminisztérium tisztviselői számára szakmai karrier biztosítása. Folytatódott az új büntet őeljárási törvénykönyv végrehajtására való felkészülés, beleértve a vizsgálati jogkörrel rendelkező rendőrtisztek felvételét és képzését. A szervezett bűnözés elleni küzdelem eredményei tekintetében megfigyelhető a rendőrségi erők tevékenységének fokozódása. Folytatódott a szomszédos országokkal és az EU-tagállamokkal való nemzetközi együttm űködés a nemzetközi bűnszövetkezetek felszámolása területén. A politika több figyelmet fordít a szervezett bűnözés elleni küzdelemre és ezen a területen fokozódott néhány bűnüldözési szerv tevékenysége. Folyamatban van néhány, a bűnüldözési szervek és a szervezett bűnözői csoportok közötti kapcsolatok felfedésére irányuló intézkedés.

Figyelemmel kell kísérni a nemrég elfogadott jogszabályoknak a bűnözés általános helyzetére gyakorolt hatását, mivel azok csak 2006 április végétől léptek hatályba. Részletesen figyelemmel kell kísérni az új büntetőeljárási törvénykönyv szervezett bűnözés elleni küzdelemre gyakorolt hatását, és ellenőrizni kell annak megfelelőségét. A hatékonyságát csökkenthetik a következők tényezők: a rendőrségi nyomozók számának jelentős, 2000 főre való csökkentése; a nyomozás lefolytatására meghatározott két éves határidő, miközben a szervezett bűnözéshez kapcsolódó ügyek kivizsgálása ennél jóval több ideig tart; illetve az a

tény, hogy a rendőrségi nyomozók nem tanúskodhatnak bírósági tárgyalásokon. Tekintve földrajzi elhelyezkedését, valamint a szervezett bűnözés egész térséget érintő kihívásait, fokozni kell Bulgária regionális együttműködését, különös tekintettel az operatív szintre. Az adatvédelem és a bizalmas adatok kezelése nem mindig megfelelő, ami kedvezőtlenül befolyásolja a nemzetközi együttműködést.

Bulgária szervezett bűnözés elleni fellépésének hatékonysága tekintetében komoly kétségek maradnak. Miközben a szervezett bűnözés elleni fellépés nemzeti prioritás, még mindig nem születtek kézzelfogható eredmények a bűnszervezetek hálózatainak felderítése és üldözése területén, beleértve a multidiszciplináris stratégia végrehajtását. Bulgária még nem alakított ki harmonizált megközelítést a bűnözési statisztikák tekintetében, ami lehetővé tenné a helyzet pontosabb ellenőrzését. A szervezett bűnözői csoportokkal összefüggésbe hozható személyek elleni gyakori bérgyilkosságok csak ritkán képezik sikeres nyomozás és eljárás tárgyát és a jogállamiságra nézve kihívást jelentenek. Továbbra is problémát jelent az engedély nélküli fegyvertartás. A gyakran a szervezett bűnözéssel összefüggésbe hozott bűncselekmények, mint például a pénzmosás, termék-, valuta- és irathamisítás, emberkereskedelem, prostitúció és kábítószercsempészet, felderítési aránya továbbra is nagyon alacsony. Még nem működnek teljes mértékben a szervezett bűnözés elleni küzdelem fokozását célzó mechanizmusok, mint például a tanúvédelmi program.

A szervezett bűnözés elleni küzdelemre létrehozott nemzeti szolgálat továbbra is létszámhiánnyal küzd a magasan képzett személyzet tekintetében, és általában véve inkább reaktív és nem proaktív hozzáállást tanúsít. Bulgária évek óta rendelkezik azokkal a jogi eszközökkel, amelyek lehetővé teszik a közismert szervezett bűnözők elleni nyomozást és a büntetőeljárások hatékony lefolytatását. Emiatt még meg kell várni, hogy a megváltoztatott jogi keretrendszer a szervezett bűnözés elleni küzdelem valódi javítását eredményezi-e. E területen sürgős intézkedésekre van szükség.

A **pénzmosás** területén (*lásd még 4. fejezet: A tőke szabad mozgása*) hiányosságok vannak. A pénzmosásra vonatkozó jogszabályok megfelelő végrehajtása nem kielégítő, ami a betartatásuk terén a kézzelfogható eredmények, pontosabban az ítéletek hiányában mutatkozik meg. Az egységek közötti együttműködés, beleértve a bűnüldözési szerveket, továbbra sem elégséges. Végezetül, a pénzmosás elleni hatékony küzdelmet továbbra is jelentősen akadályozza a korrupció, a szervezett bűnözés és az árnyékgazdaság. Még mindig nem biztosítanak megfelelő képzést valamennyi, pénzmosási ügyekkel foglalkozó szerv számára. E területen sürgős intézkedésekre van szükség.

A **kábítószerek elleni küzdelem** területén csak korlátozott haladás figyelhető meg a Kábítószer és Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpont keretében működő Nemzeti Tájékoztatási Központ igazgatási kapacitásának erősítése tekintetében. 2005 decemberében fogadták el a Nemzeti Tájékoztatási Központ felállítására és működésére vonatkozó szabályokat. Az utóbbi időben haladás figyelhető meg a jelentős kábítószercsempészek ellen lefolytatott nyomozás és vádemelés tekintetében. Bulgária 2006 márciusában jelentést készített a nemzeti kábítószer-ellenes stratégiához kapcsolódó cselekvési terv végrehajtásáról és nagyjából a határidőknek megfelelően folytatta a 2003–2008-ra szóló nemzeti kábítószer-ellenes stratégia és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv végrehajtását. Folyamatban van a kérdés közvéleményben való tudatosítását és a megelőzést célzó hazai programok végrehajtása.

Ugyanakkor még nem dolgoztak ki a különösen a kábítószer iránti kereslet visszaszorítását és

a gyógykezelési programok finanszírozási forrásainak növelését célzó, teljes mértékben következetes és megfelelően koordinált nemzeti kábítószer-ellenes politikát. Az igazgatási kapacitás továbbra is korlátozott, különösen a magas szakképzettségű alkalmazottak száma, valamint a nemzeti kábítószer-ellenes stratégia végrehajtásában rész vevő különböző szereplők közötti együttműködés tekintetében. A kábítószerekkel foglalkozó Nemzeti Tájékoztatási Központ csak korlátozott erőforrásokkal rendelkezik. Összefoglalva, e területen fokozott er őfeszítésekre van szükség.

A **csalás és a korrupció elleni küzdelem** tekintetében a 2006–2008 időszakra új korrupcióellenes stratégiát fogadtak el, melyet cselekvési terv kísért. Amennyiben azokat maradéktalanul végrehajtják, a stratégia és a cselekvési terv átfogó keretet nyújthat a korrupció elleni küzdelemhez.

A stratégia végrehajtása ugyanakkor nem kapcsolódik konkrét és mérhető célokat kijelölő, teljesítményalapú irányítási rendszerhez. A Korrupcióellenes és Megelőzési Bizottság titkárságának igazgatási kapacitása továbbra sem elégséges. E Bizottság alapvető jelentőségű szerepet játszik, mivel ennél az intézménynél futnak össze a kulcsfontosságú korrupcióellenes intézkedések.

A bűnüldöző szervek, mint például a Vámügynökség, továbbra is ki vannak téve a korrupciónak és a szabálytalankodásnak. Az üzleti ágazat terén továbbra sincs átfogó kockázatkezelési program. A kockázatkezelést megbízható és rendszeres jelentéstételt támogató rendszernek kell alátámasztania.

Még nem végezték el a külső határátkelő-állomásoknál eszközölt készpénzkifizetéseket ellen őrző rendszer felülvizsgálatát. A határok mentén az ügyfélpanaszok összegyűjtésére kihelyezett dobozokat alig használják, ami azt jelzi, hogy még nem hatékonyak a közvélemény tudatosítását célzó kampányok *(lásd politikai szakaszt is)*. E területen továbbra is sürgős intézkedésekre van szükség.

Bár 2005 decemberében módosították az adatvédelmi törvényt, az **adatvédelem** területén továbbra is jelentős lépések vannak hátra a *közösségi vívmányokhoz* való igazodás tekintetében. Ez különösen vonatkozik a személyes adatok automatikus feldolgozására, a személyes adatok védelmi, nemzetbiztonsági célokból és a közrend érdekében való feldolgozására, a magatartási kódexek elfogadását szolgáló mechanizmusokra, az adatkezelők feladataira, a panaszok benyújtására szabott határidőkre és az adatfeldolgozás műveleteinek bejelentésére vonatkozó rendelkezésekre. Az Adatvédelmi Bizottság igazgatási kapacitása továbbra is gyenge, ami részben a 2006. évi költségvetés jelentős csökkentésére vezethető vissza. A Bizottság nem rendelkezik elégséges kapacitással.

A panaszok kezelése továbbra sem hatékony. Nem biztosított a Bizottság költségvetéstől való függetlensége. Továbbra sem kielégítő a nyilvántartási és bejelentési rendszer működése, mint ahogy általában véve a jogszabályok végrehajtása terén elért eredmények sem. Az Ombudsmannal és a más hatóságokkal való együttműködés továbbra sem elégséges. Jelenleg Bulgária nem tudja biztosítani a személyes adatok védelméhez kapcsolódó *közösségi vívmányok* maradéktalan végrehajtását (*lásd még 3. fejezet*). Összefoglalva, e területen jelent ősen fokozni kell az erőfeszítéseket.

A **polgári- és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés** területén Bulgária jól haladt jogszabályainak a *közösségi vívmányokhoz* való igazítása terén. 2006 januárjában a

bolgár Parlament ratifikálta a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996-os Hágai Egyezményt.

Ugyanakkor az Igazságügyi Minisztérium, amely az Egyezmény szerinti központi szerv, még nem hozta meg az Egyezmény végrehajtására vonatkozó előírásokat és feltételeket. Mind a *közösségi vívmányok* végrehajtásának minősége, mind pedig a bolgár igazságszolgáltatási rendszer átfogó működése és hatékonysága tekintetében továbbra is maradnak megoldatlan kérdések. Fokozottan kell figyelemmel kísérni az új büntetőeljárási törvénykönyv végrehajtását, mivel az nagy mértékben befolyásolja Bulgária büntetőjogi kérdésekben való nemzetközi igazságügyi együttműködésének minőségét. Fokozni kell a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni küzdelmet, mivel az Európai Unióban ez az egyik legfontosabb terület a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés által lefedett területek közül. A korrupció továbbra is komoly kihívást jelent az igazságszolgáltatási rendszerre és ez kedvez őtlenül befolyásolhatja az eszközök zökkenőmentes és szabályszerű végrehajtását a kölcsönös elismerés területén. E területen fokozni kell az erőfeszítéseket.

Következtetés

Jelentős haladás történt a **vízumpolitika** területén, Bulgária ezen a területen jelenleg általában véve megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek.

Jelentős haladás történt a **schengeni vívmányok és az EU jövőbeli külső határai** területén. Ugyanakkor további lépésekre van szükség a csatlakozásra való felkészülés befejezése érdekében, különösen az integrált határellenőrzési stratégia végrehajtása és a 2006–2007-re szóló schengeni cselekvési terv maradéktalan végrehajtása terén. Némi haladás történt a **menekültügy**, a **kábítószerek elleni küzdelem**, valamint a **polgári- és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés** területén. Különös figyelmet kell szentelni az **adatvédelemnek**, mely területen a haladás továbbra is lassú. Ezeken a területeken fokozni kellene a felkészülést a még fennmaradó kérdésekben. Ezeken a területeken fokozott er őfeszítésekre és gyors intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy még a csatlakozás el őtt megoldhassák a fennmaradó kérdéseket.

A **rendőrségi együttműködés és a szervezett bűnözés elleni küzdelem**, valamint a **csalás és a korrupció elleni küzdelem** területén csak kismértékű haladás történt annak ellenére, hogy Bulgáriától 2005 októberében sürgős intézkedések meghozatalát kérték. A **pénzmosás** területén a helyzet jelentősen romlott. Bulgáriának azonnali és határozott intézkedéseket kell tennie annak érdekében, hogy a csatlakozás időpontjáig meghozza a szükséges intézkedéseket.

4.1.18. 25. fejezet: Vámunió

Az **igazgatási és működési kapacitás** tekintetében a bevételek beszedése, valamint a hamisítás és a kábítószerek elleni küzdelem jó irányba halad. Jól haladtak az előkészületek az IT-rendszer EU-rendszerekkel való összekapcsolhatósága terén, és amennyiben nem lép fel késedelem, úgy tűnik, hogy Bulgária jó úton halad afelé, hogy teljesítse kötelezettséget a csatlakozás id őpontjáig. Folyamatosan fejlesztik a fontos határátkelő-állomások infrastruktúráját és felszerelését.

A Nemzeti Vámügynökség (NVÜ) aktívan ösztönzi az egyszerűsített eljárás alkalmazását

különösen a saját honlapján, valamint a gazdasági szereplők közötti kapcsolatok kiépítésén keresztül. Folyamatos erőfeszítéseket kell tenni az utólagos vámellenőrzések fokozására.

A 2005 novemberében elfogadott, jövedéki adóról és adóraktárakról szóló törvény rendelkezik arról, hogy a jövedéki adó igazgatási feladatköre 2006 júliusától az adóigazgatástól átkerül az NVÜ-höz (lásd 10. fejezet – Adózás). Az NVÜ igazgatósága teszi meg az e feladat ellátásához szükséges szervezési intézkedéseket.

A vámtisztviselők az NVÜ hatékony képzési politikájának köszönhetően jól ismerik a vámszabályokat és eljárásokat. A korrupció elleni harc tekintetében számos, az NVÜ cselekvési tervében foglaltaknak megfelelő fegyelmi intézkedést hoztak. A Nemzeti Vámügynökségnek továbbra is a korrupció elleni küzdelemre kell koncentrálnia.

A vámügyek területén jól halad a felkészülés az igazgatási és működési kapacitás tekintetében. Az NVÜ jól haladt az IT-rendszerek összekapcsolása irányába. Bulgáriának a csatlakozásig a jelenlegi ütemben kellene folytatnia az IT-rendszerei összekapcsolására tett erőfeszítéseit.

Következtetés

Jelentős haladás történt a vámügyek területén az **igazgatási és a működési kapacitás** tekintetében. Bulgária jelenleg alapvetően megfelel a csatlakozási tárgyalásokból származó vállalásoknak és követelményeknek. A felkészülés folytatódik és Bulgária a csatlakozás id őpontját követően végre tudja hajtani a *közösségi vívmányokat*, feltéve, hogy a felzárkózás a jelenlegi ütemben zajlik.

4.1.19. 28. fejezet: Pénzügyi ellenőrzés

A **strukturális fellépések kiadásainak ellenőrzése** tekintetében elindították a Phare és az ISPA programokra irányuló, megfelelőséget vizsgáló értékeléseket.

Bulgária ugyanakkor jelentősen késik a kiterjesztett decentralizált végrehajtási rendszer (EDIS) akkreditációjával mind a Phare, mind az ISPA programok tekintetében. A közbenső lépések során nem tartották be az EDIS akkreditációhoz kapcsolódó cselekvési tervekben foglalt ütemterveket, amelyek a végleges akkreditációt 2006 június végére irányozzák elő, és fennáll annak a komoly veszélye, hogy a folyamatot nem tudják 2006 végéig lezárni. Ez súlyos következményekkel járhat, beleértve az előcsatlakozási támogatások jelentős összegeinek elvesztését. Emiatt kétségbe vonható Bulgária azon képessége, hogy a jövőben megfelelően tudja ellenőrizni a strukturális alapok kiadásait. E területen sürgős intézkedésre van szükség.

Az **EU pénzügyi érdekeinek védelme** tekintetében elfogadtak egy cselekvési tervet és egy, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit érintő csalás elleni stratégiát, emellett számos szervnek nyújtottak képzéseket. Az utóbbi időben jelentősen javultak a szabálytalanságok és a feltételezett csalások bejelentése terén elért eredmények.

A csalás elleni stratégia, amely az EU bulgáriai pénzügyi érdekei védelmének kerete, még nem eléggé kiforrott ahhoz, hogy hatékonyan alkalmazhassák. Április 12-én intézményközi munkacsoportot állítottak fel, amely stratégiatervezetet javasol az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit érintő csalás elleni küzdelemre. A bolgár AFCOS (az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit érintő csalás elleni küzdelem koordinációs bizottsága) munkafolyamatai és m űködési kapacitása továbbra is elégtelen az érintett intézmények közötti együttműködés és

koordináció tekintetében. A Belügyminiszter rendelete alapján április 14-én két munkacsoportot állítottak fel. A munkacsoport feladata, hogy javítsa az ellenőrzést és nyomozást végző szervek közötti koordinációt és az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit érintő szabálytalanságokról történő jelentéstétel minőségét..

Ezen a területen fokozni kell a felkészülést.

Következtetés

Haladás történt az **EU pénzügyi érdekei védelmének** területén. Ugyanakkor továbbra is fokozott erőfeszítésekre van szükség az elért eredmények fenntartása érdekében. Az új munkacsoportok részéről intézkedésekre van szükség az igazgatási kapacitás és a koordináció javítása tekintetében.

Romlott a helyzet a **strukturális fellépések kiadásainak ellenőrzése** terén. Ez a terület komoly aggodalomra ad okot. Bulgáriának azonnali és határozott intézkedéseket kellene tennie és csatlakozásra való készenállás érdekében fel kellene gyorsítania az EDIS akkreditációt.

4.2. A közösségi vívmányok bolgár nyelvre történő lefordítása

A csatlakozási okmány 2. és 58. cikkeivel összhangban a csatlakozást megelőzően az Unió intézményei által elfogadott valamennyi jogszabályt alkalmazniuk kell az új tagállamoknak, a jogszabályokat az Európai Unió Hivatalos Lapjának különkiadásában kell közzétenni, valamennyi tagállam, így az új tagállamok hivatalos nyelvén is. Bár az EU-intézmények felel ősek a fordítások végleges lektorálásáért és közzétételéért, a csatlakozó államok feladata a fordítások elkészítése és az alapos jogi és nyelvi lektorálás biztosítása. A *közösségi vívmányok* fordítása keretében a Bíróság meghatározta azon fontos ítéletek körét, amelyek lefordítása prioritást élvez (ez kb. összesen 15 000 oldal).

A *közösségi vívmányok* közel 90 000 oldalas anyagát Bulgária már megközelítőleg 95 %-ban lefordította. A fordítások 44 %-át a nemzeti hatóságoknak ugyanakkor még lektorálniuk kell, mielőtt megküldenék azokat az EU-intézményeknek. Bulgária fordítási és lektorálási kapacitása még nem érte el a szükséges, havi körülbelül 6 000 oldalas átbocsátási szintet, leginkább a munka elvégzésére alkalmas személyzet felvételének és alkalmazásba vételének nehézségei miatt. Felhívták a bolgár kormány figyelmét, hogy kiemelt figyelmet fordítson erre a kérdésre, máskülönben előfordulhat, hogy a *közösségi vívmányokat* nem tudják időben közzétenni 2007. január 1-re, a csatlakozás napjára.

4.3. Általános értékelés

Bulgária figyelemre méltó eredményeket ért el a *közösségi vívmányokhoz* való igazodás tekintetében.

A 2005. októberi jelentés előrejelzései alapján Bulgária a csatlakozás időpontjára nagyon sok területen készen áll majd a csatlakozásra. A jelentés alapján számos más terület azonban fokozottabb erőfeszítéseket követelt, 16 terület pedig komoly aggodalomra adott okot.

Az ország azóta további lépéseket tett meg. Amennyiben fenntartják a fejlődés jelenlegi ütemét, Bulgária várhatóan készen áll majd a csatlakozásra a következő területeken: közbeszerzés, az iparitermék-leírások kölcsönös elismerése; a nem pénzügyi szolgáltatások nyújtásának szabadsága; a legtöbb mezőgazdasági termék piacának közös szervezése;

légiközlekedés; jövedéki adók; adózás-végrehajtási struktúrák; a postai szolgáltatások liberalizációja; a regionális politika szabályozása; a vegyi anyagokra és a genetikailag módosított organizmusokra, valamint a zajkibocsátásra vonatkozó szabályozás; vízumpolitika; és vámügyi előkészületek.

Számos olyan területen is fejlődés történt, amely már nem ad okot komoly aggodalomra, de még mindig fokozott erőfeszítést igényel az előkészületek befejezése érdekében: a biztosítási ágazat, a szellemi tulajdonjogok védelme, a mezőgazdasági kifizető ügynökség, a közös tejtermék-piac megszervezése, intézkedések az állatbetegségek elleni védekezés terén és a határállomásoknál működő állat-egészségügyi állomások létrehozása; az állatjólét, az élő állatok és állati termékek kereskedelme, a közegészségügy állatorvosi vonatkozásai; a regionális politika területén az intézményi és pénzügyi irányítási struktúrák, valamint a schengeni vívmányok alkalmazására való felkészülés és az EU új külső határainak kezelése.

Fokozott erőfeszítésekre van szükség továbbá a következő területeken: a szakképesítések kölcsönös elismerése; pénzügyi szolgáltatások, információs társadalmi szolgáltatások, személyes adatok védelme; pénzmosás elleni jogszabályok; mezőgazdasági kereskedelmi mechanizmusok; a bor, az alkohol és a marhahús közös piacának szervezése; az állat- és növény-egészségügyi területre vonatkozó jogszabályok; a halászat legtöbb vonatkozása; tengeri közlekedés; HÉA, közvetlen adózási szabályok; munkajog, szociális párbeszéd, társadalmi integráció, diszkriminációellenes politika, Európai Szociális Alap, közegészségügy; az energiapiac liberalizációja; nukleáris energia és nukleáris biztonság, különös tekintettel a kozloduji atomerőmű reaktorainak korai leállítására és az azt követő leszerelésére tett vállalásokra; az acélipar szerkezetátalakítása; elektronikus hírközlési ágazat; programozás, monitoring és közbeszerzési kapacitás a regionális politika terén; horizontális környezetvédelmi jogalkotás, vízminőség, integrált környezetszennyezés-megelőzés– és ellenőrzés, hulladékgazdálkodás; fogyasztóvédelem; menekültügy, igazságügyi együttműködés; kábítószerek elleni küzdelem; az EU pénzügyi érdekeinek védelme; a *közösségi vívmányok* bolgár nyelvre történő lefordítása.

6, komoly aggodalomra okot adó terület maradt, amelyek sürgős fellépést kívánnak:

– megfelelő integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer (IIER) felállítása a mezőgazdaság területén (*közösségi vívmányok* 7. fejezete);

– állatihulladék-gyűjtésre és -feldolgozásra szolgáló üzemek felállítása a fertőző szivacsos agyvelőbántalomhoz (TSE) és az állati melléktermékekhez kapcsolódó vívmányokkal összhangban (*közösségi vívmányok* 7. fejezet);

– kézzelfoghatóbb eredmények a szervezett bűnözés felderítése és üldözése terén (*közösségi vívmányok* 24. fejezet);

– a csalás és a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó törvények eredményesebb és hatékonyabb végrehajtása (*közösségi vívmányok* 24. fejezete);

– a pénzmosás elleni rendelkezések fokozottabb alkalmazása (*közösségi vívmányok* 24. fejezet);

– a strukturális és kohéziós alapok jövőbeni felhasználásához kapcsolódó pénzügyi ellenőrzés megerősítése (*közösségi vívmányok* 28. fejezet).